

Kıvılcımı yangına çevirmek için...

***Derleyen:
Sefagül Aslan***

UMUT YAYINCILIK

UMUT YAYINCILIK

Umut Yayımcılık
Eylül 2013

ISBN: 978-975-7919- 69-8

UMUT YAYIMCILIK VE BASIM SAN. LTD. ŐTİ

Yönetim yeri: Gureba Hüseyin Ağa Mh. İmam Murat Sk. No: 8/1
Aksaray-Fatih/İstanbul Tel: (0212) 521 34 30 Faks: (0212) 621 61 33
e-posta: umutyayimcilik@ttmail.com Baskı: Yön Matbaacılık
Davutpaşa Cd. 75/2 B 366 Topkapı/İstanbul Tel: (0212) 544 66 34

Gerillanın Kaleminden Anılar

KIVILCIMI YANGINA ÇEVİRMEK İÇİN...

Sefagül Aslan

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
İki damla kan SIZISI	9
En güçlü kaleleri kağıttan kaplandır	21
Yeni Keşfetmek	27
İlk Merminin Heyecanı	39
Geride tanığı kalmamış yollar	51
Savaşın yasaları vardır	65
Gökyüzündeki davetsiz misafirler	77
2 Şubat	87

*Varsın yeşermemiş olsundu bahçeler
Karlar erimemiş olsundu dağlarda
Hatta çığ basmış yollar ağzında
Hüzün kuşatmış olsundu yürekleri
Tutuşurdu yine bir dal parçası
Kıvılcımlardı içten içe
Oyulurdu derin derin
Yanardı bir kuşun ecelsiz ölmesine*

(Adnan Yücel)

O kıvılcım bir kere çakılmıştı ya; onu kimselerin söndürmesine ve hatta küllenmesine izin vermeyeceklerdi. O kıvılcım bir kere çakılmıştı ya; artık onlara düşen görev, o kıvılcımı büyütme, yangınlara çevirmek, yangınların ortasından yeniyi, güzeli yaratmaktı. Bunun için “herkes işini yapacak”tı.

Herkesin işini yapması içinse politika doğru, inanç tam, yürek coşkulu, bilinç sağlam olmalıydı. Gerisi mi... Gerisi elbet kolay değildi, bazen belki de en zoruydu yaşamının. Kimi zaman zemheri soğuşunda tetikteki el donacak; kimi zaman canından bir parçası, daha gözleri ebediyete kapanmadan bir el bombası, bir kuru ekmekle bırakılacak; kimi zaman ölmemiş olmak, suçluluk duygusunun en ağırını yaşatacağı, yoldaşlarını tabiat anadan geri almaya çalışırken. Ama bir yoldaş gülümsemesi-bakışı, bir küçük anı parçası, elleri ısıtacak, gözleri ilerilere, ilerilerdeki hedefe çevirecek, herkes işini daha da iyi yapmaya koşullanacak, düşülecek-kalkılacak, daha büyük acı olamaz derken, çok geçmeden yanıldığını anlayacaksınız lanet okuyarak...

Sadece acılar değil, özgürlüğün, mutluluğun, sevincin, sabrın ve sabırsızlığın, umudun da en sınırsız yaşadığı yerden çakıldığı yerlerde. Örneğin, bir kere olsun, bir dağın zirvesinden, gökyüzünün bir kol uzaklığında hissedildiği o yerden ufuklara bakılmadıysa, özgürlüğün tanımı illa da eksik yapılır. Tam yoldaşını sonsuzluğu uğurladığını düşünüp anılara ve hüznem gömülmek üzereyken, yerde bir dalın kırıldığını duyup gözlerini çevirdiğinde kaybedilenin gözleriyle buluşmadıysa sevinç hiç tam yaşanmamıştır. Simsiyah olmuş bir demlikte ateşin üstünde pişen çayı yudumlamadıysan, çay keyfinden bahsetmeyeceksin. Bütün kışı sabrederek kitlelerden fiziki olarak uzak geçirip de, o denize varmak için yaprakların açmasını iki gün bekleyememe durumuna gelinmemişse, sabırsızlık değildir bugüne kadar yaşadığını düşündüklerin. Küçük bir çocuğun ve 80'i çoktan geride bırakmış bir nenenin gözlerinde aynı ışıltıyı yakalamanın yarattığı umut, başka bir şeyler karşılaştırılabilir mi? Yani tüm duyguların sınırlarını çoktan kırdığı yerlerdir kıvılcımın çakıldığı yerler...

Yaklaşık yarım asırdır, o ilk kıvılcımın çakılmasından bu yana yani, çok şey yaşandı, ki milyonların anılarının toplamından da fazlaydı bunlar. Çoğu bireysel hafızalarda solup gitti. oysa yaşanan her an, akılda kalan bir cümle, başarılı ya da başarısız sonuçlanan bir eylem, bir bakış, bir doğuş, bir ölüm ve bir söz... Hepsi birer deneyim, iyi ya da kötü birer öğretmen, umut, öfke, bilinç...

Özgürlüklerin ve kavganın en duru ve keskin yaşandığı orarlardan anıları derleyerek yayınevimiz aracılığıyla halka ulaştıran herkesin emeğine sağlık diyoruz.

Umut Yayıncılık

İki damla kan sızısı

Kıvılcım tutuştu

Barınağın önünde mütevazi bir gerilla ateşi yanıyor, Munzur yoldaş mutfak nöbetçisi. Onunla sohbet etmenin en iyi zamanı diye düşünüyor ve yanına yaklaşıp nöbet görevine ortak oluyorum, başlıyoruz birlikte yemek yapmaya. Her halinden yemek yapmada acemi olduğu belli. O gün makarna yapılacak, ateş üstündeki kararmış tencere içindeki makarna kaynamaya başlıyor. Bilmeden tuz yerine bir avuç şeker katıyor, makarnanın içine. Tuz yerine şeker kattığının farkına varıyor. Çocuk saflığıyla gülümseyerek dönüp bana bakıyor. Ben de gülümsüyorum ve işaret parmağıyla “sus” yapıyorum.

“Çaktırma Munzur yoldaş, kimse kolay kolay farkına varmaz. Hem her zaman makarnaya tuz katılacak diye bir kuralın olduğunu kim söylemiş ki? Bir defa da tuz yerine şeker konulsun, değil mi?” diyorum. Sessiz ve saf bir gülümseme beliriyor yüzünde. O gün “şekerli makarna” pratiğiyle yoldaşça sohbetimiz daha bir anlam kazanıyor. Ve başlıyor aramızda içten ve yoldaşça bir dostluk bağı oluşmaya. Yoldaşlar, şekerli makarna pratiğimizi her anımsamada herkeste tatlı bir gülümseme belirtisi başlıyor. şekerli makarna pratiğimiz Munzur yoldaşla başlayan derin bir bağlılığın “ilk tatlı pratiği” oldu. Yan yana her gelişimizde ya da her yemek yapma pratiğinde, bir vesileyle “şekerli makarna”dan bahseder ve aramızda işaret parmağıyla “sus” yaparak, tatlı tatlı gülümsemeye başlardık. Birçok yoldaş gibi Munzur yoldaş da, ta ki gerilla yaşamına katılincaya kadar yaşamında bir kez olsun yemek yapmamış, nasıl yemek yapıldığını bir kez olsun denememişti.

Gerilla yaşamı, sadece insanın dünyaya bakış açısının değil, yaşam biçiminin, davranış ve alışkanlıklarının da değişip, şekillendiği bir yaşamdır. Gerilla yaşamı emeğe, halka, insana ve doğaya en yakın, en saygılı ve en ölçülü yaşamdır. Gerilla, doğa, halk ve emek demektir. Hiçbir yaşam, emeğe, halka ve doğaya bu kadar yakın, onunla bu kadar iç içe ve bir o kadar ona karşı saygılı ve ölçülü değildir. Gerilla eşit koşullarda paylaşımın, bölüşümün, yaşamın yeniden örgütlendiği özgür ve mütevazi bir yaşamın adıdır. Yaşamın her bir anı ölçülü, kurallı ve ciddidir. Ve bir o kadar da emek yoğunluklu... Sermayenin egemen olduğu düzene ait olan bütün kötülüklerden, pisliklerden, kirlerden ve izlerden kurtulmaya çalışılan bir yaşamdır. Bu yaşamda onun kuşatma ve kirletme çabaları sonuçsuz kalır. Doğa, halk ve devrim bilincinin iç içe geçtiği bir yaşam egemen olur. Bu yaşamda doğaya, halka ve yaşama saygı eksik olmaz.

Gerilla yaşamı her gün yeni bir başlangıç yapabilenlerin yaşamıdır. Düşünce ve duygu dünyasındaki çelişki ve çatışmaların en yoğun, en keskin sürdüğü yaşamdır. Bu yaşamda her an ve özellikle de yeni olan çok güçlü yaşanır. Duyarlılık ve dikkat, sorumluluk ve bilinç bu yaşamın kodları olur. Tembelliğin, disiplinsizliğin, hareketsizliğin ve atıllığın hiçbir izine ve rengine bu yaşamda yer yoktur. Üstelik eskiye, tekrara ve yorgunluğa yer bırakmayacak kadar da gerçektir. Gerçekliğin yasalarına ve doğasına ters olan her şey kendisini sürecin ve yaşamın dışında bulur. Ya her gün yenilenen, devrimcileşen özgür yaşam ya da her gün eskiyi arayan, tekrar eden ölü bir an. Ya özgün yeni bir devrimci soluk ya da acı bir ölü nefes.

Gerilla yaşamı zorluklarla mücadele etme, zorlukları alt etmedir. Kolayı seçmemedir. Çünkü kolay olan ölümdür. Ölümün diğer adıdır, kolay ve eskiyen alışkanlıklar. Düşüncede derinliktir, zorluklar ve engeller karşısında güçlü bir irade ortaya koymanın, onlarla alay etmenin dolaysız şifresidir. Fedakarlık, cesaret,

kendini davaya adamanın mütevazi adımlarıdır. Her an, her zaman özgürlük için yaşamak ve savaşmaktır.

Disiplin, partiye bağlılık, dürüstlük, gerillanın vazgeçilmez ölçüleridir. Gerilla bunlar olmaksızın yaşayamaz. Zira bunların tümü savaşın ve yaşamın vazgeçilmez diyalektik ve evrensel yasalardan damıtılmıştır. Yoldaşlarımızda aranan ölçütler bunlardır. Yoldaş, yaratan, geliştiren, üretendir. Olanaklar, ilişkiler ve aynı zamanda *kendisini* de yeniden yaratandır. Hazırı isteyen, onu arayan aynı zamanda var olanı tüketendir. Dolayısıyla gerilla yaşamında emeğin yer bulmadığı hiçbir şey var olamaz. Gerilla yaşamı tüketimin, eskinin, tekrarın açıktan ve de baştan reddidir.

Ve Munzur yoldaş böylesi çelişki ve çatışmalarla dolu bir yaşamın içinde bilinçlenmeye ve şekillenmeye başladı. Gerillanın duyarlı, dikkat dolu özelliklerini kazandı. Onun esnek, çevik ve atak niteliklerini kuşandı. Kamp boyunca sürdürülen her eğitim çalışmasında, halka karşı sevgi ve bağlılığın her vurgusunda onda büyük bir heyecan ve duyarlılık geliyordu. Ciddi bir etkilene süreci yaşıyordu. Halka karşı devrimci görev ve sorumlulukların geçtiği her bir söz ve vurgu onda derin bir duygu yoğunluğu ve büyük bir etki yaratıyordu. Kürdistan, Filistin ve savaş yürütülen Dersim topraklarındaki mazlum halklara karşı derin duyguları kabarıyordu... *“Halkın acılarına çilelerine ait konuşmaları dikkatle ve duyarlılıkla dinleyen yoldaş kim”* dediğinde ilk akla gelen isim Munzur yoldaş olurdu. Her yoldaşta halk sevgisi ve duyarlılık vardır ancak söz konusu Munzur yoldaş olunca içten ve derin bir farklılığı onun parıldayan renkli gözlerinde görmek ve okumak mümkündü. Bu, onun ayırt edici özelliği idi. Nitekim bu özelliğinden dolayı gerillanın öncüsü olmuştu. Az konuşurdu. Ama öz konuşurdu. Ne bir fazla söz ne de gereksiz bir konuşma yapardı. Hatta çok zaman yoldaşlar onun ağzından bir kelime almak, bir cümle koparmak için fazlasıyla ter dökerlerdi. Özellikle eleştiri-özeleştiri ya da eğitim ve faaliyet değerlendirme toplantılarında

onu konuşturmak büyük bir mesele oluyordu. Onun suskunluğu söyleyecek bir şeylerinin olmamasından gelmiyordu. Munzur yoldaşta halka ve gerillaya ait bir dizi devrimci özelliği görmek mümkündü. Duyarlılık ve dikkat, düşünsel derinlik ve güçlü bir sezgi, fedakarlık ve aşırı tedbir gibi bir dizi çelişki ve uyumla dolu özelliklere sahipti. Tıpkı halk gibi, tıpkı doğa gibi. Suskun ve mağrur, sözlerin bittiği yerde başlayan gösterişten uzak sessizce yapılan işin yaşam bulduğu isimdi, Munzur yoldaş.

Sürecimizin Partizan kişiliğinin en mütevazı ve güçlü adaylarından biriydi. Bu değilmiydi ki yıllardır aranan? Bu duruş ve cüret değilmiydi ki yıllarca özlediğimiz. Bunlar bir Partizan'a yakışan kişiliğin en yalın özellikleriydi. Sızlanmadan yürüyendi. Büyük laflar, iri sözler, pratiksiz teorik nutuklar atıp küçük bir adım bile atma cesareti olmayanlara, cüreti kuşanamayanlara, her şeyi kendisiyle başlatıp kendisiyle bitiren, her şeyin merkezine kendi bencil *ben*'ini koyanlara karşı duruşun partiye ve halka bağlılığın mütevazı adıydı. O gerillanın birliğinin şaşmaz öncüsü ve yalın bir sıra neferiydı. Ne üne ne mevkiye ne çabuk sönen bir parılıya ihtiyacı vardı. O ne ünlü bir yazara, ne ünlü bir yönetmene, ne ismi satır aralarında kalmış şöhretlilere hiç ama hiç benzemezdi, onun başkalarına benzemeye ihtiyacı yoktu ki! Tıpkı halk gibi. Tıpkı doğa gibi, tıpkı su ve yağmur gibiydi. Partizan gözlerle halka, doğaya, yağın yağmura, donan kayalara ve Ali Boğazı'na, Tahar çayına, Munzur'a ve oradan Kızılırmak'a bakmayı öğrenen bir gerillaydı. Önde yürümeye evet ancak önde görünmeye hayırı fazla olan bir yoldaştı. Halka partiye ve devrime karşı olan her şeye güçlü hayırları vardı. Sessiz, derin akan bir nehir gibi. Suskun ve duyarlı bir gerilla gibiydi. O derinliğin içinden çabuk fark edilecek kadar duyarlı ve içtendi. Yurtsever gerillalarla ortak yürütölen her faaliyette, her pratikte Hewallerin en çok sevdiği, en çok takdir ettiği yoldaşlardan biriydi. Bundandır ki Munzur denilince Hevallerde Munzur yoldaşa karşı içten bir

sempati doğardı. Yılların savaş deneyimi ve tecrübesiyle bakılan gözlerin içinde Munzur yoldaştaki yalın duyarlılık fark edilecek kadar açık ve renkliydi. Budandır ki halkın, yurtsever dostların ve yoldaşların en fazla sempatisini toplamayı başarıyordu.

Her pratiğin ardından edindiği ders ve tecrübe herkesin dikkatini çekerti. Gökyüzüne, bulutlara, kayalara, taşlara, bendini yıkan nehire, uluyan kurtlara, dağ keçilerine, yılana, uçan isimsiz kuşlara, atmaca ve doğanlara, öten kekliğe bir Partizan duyarlılığıyla bakar, bir savaşçı gözüyle süzerdi her şeyi. Geçmiş çobanlık yaşamının bir dizi olumlu özelliğini gerilla yaşamında bir avantaja çeviriyordu. Doğadaki her harekete, her kıpırtıya, her farklılığa karşı ince ve derin bir duyarlılıkla yaklaşıyordu. Vazgeçilmezliği ve aranırlığı fazla olan bir öncüdü. Gerillada öncü kolay olunmaz, kolay seçilmez öncüler. Mutlaka diğer gerillalardan daha farklı niteliklere ve özelliklere sahip olmak gerekir, güçlü bir yön bulma yetisi ve her türlü sese, harekete karşı aşırı bir duyarlılık. Bütün bu özelliklerin hepsi onda vardı. Doğaya ve doğadaki tüm canlılara ve hareketlere, sese karşı derin bir duyarlılığı vardı. Ondaki sessizliğin ve suskunluğun yanıtı doğaya karşı olan derin duyarlılıktan gelmekteydi.

Munzur yoldaşın üzerinde çalıştığı ilk eğitim konusu Kaypakkaya yoldaşın “*Bir köylük bölgedeki yoldaşa mektup*” başlıklı gerillaya sunduğu perspektif yazısı olmuştu. Kaypakkaya yoldaş kısacık mektubunda gerilla savaşına ve gerillanın görevlerine ilişkin kapsamlı bir çözümleme yapmakta ve derin bir perspektif sunmaktadır. Bu mektubun kavranması ve bu kavrayışın özüne uygun pratiğin örgütlenmesi gerilla savaşının süreklileşmesi ve gerilla alanında partinin inşası açısından önemli bir yerde durmaktadır. Tam da bu noktada bizlere ve Munzur yoldaşa büyük bir görev düşmektedir.

Bu eğitim çalışmasında önceleri kavramakta zorlanmıştı ancak bundan da fazla zorlandığı diğer bir konu ise okuyup çalıştığı bu

konuyu yoldaşlara nasıl, hangi tarzda anlatacağı meselesi olmuştı. Munzur yoldaş utangaç ve konuşma konusunda çekincesi fazlaca olan bir yoldaştı. Düşüncelerini açıklamak, okuduğunu anlatmak, kısaca konuşmak konusunda sıkıntı yaşamaktaydı. Kırsal alan faaliyetine, gerillaya katılan birçok yoldaşta yaşanan bu eksiklik Munzur yoldaşta da yaşanmaktaydı. Onun dilini açmak, onu konuşturmak için bazı yoldaşlar oldukça emek sarf etti. Siyasi komiser yoldaşın görevlendirdiği yoldaşlar onu konuşturmak, okuduklarını sıkıntısız anlattırmak için epeyce ter döktü. Sürecinde belli ölçüde kendini aşma, yenileme konusunda adımlar atmaya çalışsa da henüz istenilen düzeye gelememişti. Keza eleştiri-özeleştiri toplantılarında ilk konuşan hiçbir zaman o olmaz; hatta konuşacağı, söyleyeceği şeyler olmasına rağmen “es” geçerdi. Onun bu durumu bazen eleştiri konusu olurdu. Yoldaşların bütün ısrar ve çabaları sonucu söz alıp konuştuğunda ise konuşmalarında belli bir derinliğin, alçakgönüllü bir bilgeliğin olduğu rahatlıkla görüldü. Munzur yoldaş çok iyi bir gözlemciydi. Gözlemleri güçlü ve derindi. Gözlemlerinde kolay kolay yanılmazdı. Yaşamda, yoldaşlarda kolay fark edilmeyen bazı özellikleri ve ayrıntıları o kadar iyi görüyor ve olaylar arasındaki bağlantıları ya da farklılıkları o kadar iyi yakalıyordu ki, bütün yoldaşlar ondaki bu özelliğin farkına varmıştı. Artık bütün yoldaşlar onun gözlemlerine ve söylemlerine önem veriyor, ciddiye alıyordu. Ancak onun kendisindeki bu güçlü özelliğe rağmen konuşmama konusunda ısrarı devam ediyordu.

Yaşamın dili ve pratiği özenle seçilen kelimelerden ve dikkatle kurulan cümlelerden daha güçlü ve anlamlıdır. Bu gerçeklik gerilla alanı için daha da geçerlidir. Gerilla yaşamında emek ve pratiğin özgül ağırlığı her şeyin merkezindedir. Gerilla yaşamı, emeğin ve devrimci pratiğin kodlarıyla şifrelenmiştir. Onun dilinde ayrıntılar ve yapılanlar sözlerle ifade edilenlerden çok daha güçlü, etkili ve kalıcıdır. Bundandır ki gerilla yaşamında sözlerin pek de hükmü ve bağlayıcılığı olmaz. Onun yasalarında emeğin, pratiğin ve

yoldaşlığın büyük harfleri yazılıdır. Ve bundandır ki gerilla alanında yaşanan her an unutulmaz değerdedir. Bu yaşamda anılar yoğun bir emek ve güçlü ve de derin duygu doludur. Sevgi ve bağlılık hiçbir yerde olmayacak kadar etkilidir.

Geçici eğitim ve üslenim kamp hazırlığında her yoldaşın omuzlarındaki yük her zamankinden daha fazla olur. Taşınan yükler ağır, yollar zorludur. Yollar zirvelere çıkıyorsa yol daha uzun ve ağır olur. Munzur yoldaş çiseleyen yağmurun altında sesine ve etkisine aldırış etmeden ince bedeniyle kamuflajı altına gizlediği ağır yükün altında adım adım yokuşu çıkıyordu. Sesleniyorum. “*Munzur yoldaş, ateş yakma da zorlandım. Ateş yakmama yardım eder misin?*” Bana bakarak gülümsüyor. Nereden çıktı bu başımın belası demesini, böyle düşünmesini bekliyorum, ancak onda bu düşünceden ve beklentiden eser yok. Ateş yakması için neden onu seçtiyordumun yanıtının hepsi onda var. Her zamanki gülümseyen gözlerle bana bakıyor. Ne bir ret ne bir surat asma var. İnce bir duyarlılıkla “*Bu yağmurun altında ateş yakmak zordur, yoldaş*” diye söyleniyor. “*Kuru havada herkes yakar, yağmur yağdığı için seni çağırıyorum. Haydi göster o gerilla hassasiyetini*” derken, yine gözlerimin içine bakıyor. Gülümsemeden edemiyor. Her zaman yaptığı gibi safça ellerini iki yana bırakıyor. Onun neden gülümsediğini anlıyorum. Beni kırmak, isteğimi reddetmek istemediğinden gülümsüyor. Aramızda sürekli geçen şifreli muhabetten gülümsüyor.

Etraftan ince dalları toplayarak, gerilla tarzı dalları kalın olandan ince olana doğru üst üste diziyor. Ve başlıyor yakmaya çalışmaya. O da zorlanıyor. Bu havada ıslak ağaç dallarıyla ateş yakmak, her gerillanın zorlandığı bir uğraştır. Ancak Munzur yoldaş beni kırmayarak, yağmur çiseltisi altında en az ıslanmış ince ağaç dalları topluyor ve başlıyor güzel bir şekilde dizmeye. Zamanı fırsat bilip, hemen ona sigara sarıyorum. Sigara içmediğimi bildiği halde sigara sarışımı beğeniyor. Kaldı ki bu

havada sarılı hazır bir sigaraya hiçbir tiryaki kolay kolay yok demez. Tam bir gerilla sigarası sarıyorum. O ateş yakıncaya kadar sigarayı sarmış bekliyorum. Ve onu izliyorum. Ateş yakmak için her şey tamamlanmış, naylon parçası bulup, özenle yakmaya çalışıyor, bir iki deneme boşa çıkıyor, en sonunda başarıyor ve küçük bir kıvılcımla ateş yavaş yavaş yanmaya başlıyor. Ve o yağmurlu soğuk günde ısınmaya başlıyorum. İnce hafif özenli hareketleriyle gerillaya ait olan bütün inceliklere ve davranışlara sahip bir duruşu var. Ateş yakma pratiğini tamamlayıp bitirdikten sonra başlıyor yağmurun altında adımlarını hafif ve sessiz bir şekilde atmaya ve yük taşımaya. Yürüyüşünde *sessizlik* var. Oysa her yoldaş kolay beceremez sessiz gerilla yürüşünü. Kaç yokuş tırmanma ve inmede elimden tutarak bana yardım etti. Sadece bir öncü değildi Munzur yoldaş aynı zamanda güvenilir sağlam bir yoldaştı. Her sendelediğimde, her ayağım sağlam basmadığında hemen öne atılır, ayağıyla ayağımın sağlam basmasına yardımcı olurdu. Onun o koruyan ve kollayan duyarlılığı beni duygulandırıyor. O vazgeçilmesi kolay olmayan bir yoldaştı.

Barınak önünde zayıf ve ince bedeniyle sportif hareketler yapıyor. Fırsat buldukça, keyfi yerinde olunca spor yapardı. Spora ilgisi ve yatkınlığının olduğu her davranışından ve pratiğinden belliydi. Geçmişte belli bir süre spor yaptığını, kısa bir süre karate çalıştığını söylüyordu. Yaptığı hareketlerden bu söyleminin boş olmadığı fazlasıyla görünüyor.

Her barınak hazırlık sürecinde onun taşıdığı ağır yükleri gözlerimin önüne getiririm. Yükünü çabuk getirip bırakması ve yenisini almak için gidişini anımsıyorum. Kısa süreli molalarda yanıma gelir ve o kısacık mola anında ona okuduğum kitaptan bazı çarpıcı ve önemli kısa bölümler okurdum. O da şakayla da olsa bana takılmadan edemezdi. “*Yoldaş hiç bizi boş bırakmıyorsun, yük taşırken bile bir şeyler vermeye çalışıyorsun, artık bu alıntıyla bütün yük taşıma sürecini rahatlıkla tamamlarım.*” Ona okuduğum

her paragrafta, her satırda gözlerinin içine bakardım. Ne kadar anlamaya çalışıyor ve ne kadar istekli görünüyor diye. Dikkatle dinlemeye ve anlamaya çalıştığımı, istekli olduğunu açık renk gözlerinden anlıyordum. Bir insanın duygularının en dolaysız, en açık ve yalın ifade ettiği organıdır gözleri. Gözler yalan söylemez. Yalan söylemeyi beceremez. Hele bu gözler, Munzur yoldaşın gözleriyse... Onun gözlerinden gerilla saflığını, içtenliğini her zaman görmek mümkündü. Ben onun gözlerinde her zaman o temiz insani bakışları gördüm.

Geçici üslenim ve eğitim kampı boyunca o hep kültür komisyonunda yer aldı. Kültür komisyonun bir görevi de kamp süresince yoldaşların boş zamanlarını yaratıcı aktiviteler hazırlayarak, sunarak, değerlendirmektir. O bu amaçlı görevde yer alırdı. Ve her zaman en iyi şekilde görevini yapmaya çalışıyordu. Her zaman bizlere kah köylülerin kah yoldaşların kah hayvanların taklidini yaparak, büyük bir zevkle hazırladıkları oyunu izleme olanağı yaratıyordu. Belli çekinme, utanma özellikleri olsa da sanatçısı yeteneğini her zaman ortaya koymayı başardı. Usta bir tiyatro sanatçı yeteneğinde, duyarlılığında ve inceliğinde rolünü yapıyordu. O oyun içinde bile saflığını koruyordu. Hele küfür eden bir köylünün taklidini yaparken ortaya koyduğu performans görülmeye değirdi. İnaniyorum ki en usta tiyatro sanatçısında bile kendini beğendirme gibi masum sayılabilecek zayıflıkların olduğu yerde Munzur yoldaşta bunların hiçbiri yoktu. Ne kendini beğendirme ne de kişisel beklentiler içinde olurdu. Bir Partizan'da bir gerillada olması gereken bu önemli özellikler onda vardı.

Ağır ve sancılı geliyordu, adımları ağırdı. Ancak sağlam, emin adımlarla yürümekten geri durmadı. O, herkesin seve-isteye göreve gideceği bir yoldaştı. En önemli özelliği alçakgönüllülük, halka ve görevlere bağlılıktı. Görevler karşısında itiraz etmeden, sessiz ve suskun bir şekilde gösterdiği duruş yoldaşların sempati ve takdirini kazanmasını sağlıyordu.

Kültür faaliyeti içinde bazen türkü-marş söyleme etkinliği düzenlenirdi. Munzur yoldaşın sesi fena sayılmazdı. Çekinip, utandığından sesini rahat kullanamıyordu. Sesini kısıyor ve kendisini sıkıyordu. Bazen rahat ve sakin olduğunda hele Ferhat Tunç'tan parçalar olduğunda çok güzel türkü söylüyordu. Gerillaya katılmadan önce en çok dinlediği sanatçı Ferhat Tunç olduğu için onun çoğu parçasını ezbere bilirdi.

Ovacık'a faaliyete gidecek grup içinde olduğunu öğrenince gözlerinin parıltısından sevincini anlamamak mümkün değildi. Geçmiş Pertek pratiğinde oldukça deneyim kazanmıştı. Yine öncü olacaktı. Ancak yoldaşlar onun önüne daha ileri düzeyde sorumluluk alma görevini koymuştu. O bu göreve hazır olmadığını düşünüyor ve bunu ifade ediyordu. Daha ileri düzeyde göreve hazır olmadığı bir gerçektir, düşünsel olarak bir yanıyla hazır değilken, diğer yanıyla da fazla alçakgönüllü özelliğinden dolayı bu görevi almak istemiyordu. Önde olmak, önde gözükmek asla onun kişisel özelliği değildi ve olmadı. Popülist, kariyerist, kendini beğenmiş, her şeyin merkezine kendini koyan özelliklere karşı ciddi bir karşı koyuşu ve tepkisi vardı. Bundandır ki o hep “görünmeyen” yerde “görünmeyen” görevlerde yer aldı. Bir sıra neferine ait en güzel özellikleri kuşandı.

Vartinik kıvılcımı sizinle tutuştu, yangını büyütmenin, ateşi her yana yaymanın anıdır

Bu yıl Ovacık faaliyetçisi yoldaşların önünde Munzurlara açılmak vardı. Munzur yoldaş bu zorlu göreve giderken öncü hassasiyeti ve ciddiyetiyle görevine sarıldı. Grup hazırды. Geçen yıldan sayıca kalabalık gideceklerdi. Omuzlarında ağır, zorlu ve onurlu bir yük vardı. O bunun bilinciyle önde yürüdü. Yoldaşlarla birlikte Ovacık-Munzur grubunu ve Kinzir grubunu “yolculamaya” gittik. Tahar nehri dinginleşmiş, parlak ve açık rengiyle akıyor, dibindeki irili ufaklı taş parçaları gözükiyordu. Daha iri kayaların

dört bir yanından geçerek adeta onu sarmalayıp kuşatarak akıyordu. Gerillanın hareket tarzı da nehirlerin hareketlerine benzer. Esnek, kıvrak ve hareketlidir. Önüne çıkan engelleri tanımaz. Kararlılık ve ısrar onun vazgeçilmez karakteridir.

Vedalaşma vakti en zor anlardır. Grupların ayrışma noktasına varıldığında ağır ve ifadelendirilmeyecek duygular kaplar yürekleri. Tahar'ın bir yanında parlak yeşillikler içinde kırmızı çiçekler adeta iki kişilik bir çelenk görüntüsünü andırıyordu. Olabileceklerin önceden resmini çiziyordu adeta. Uzun uzun doğadaki bu rastlantısal çiçekler dolu görüntüye baktım. “*Bu kadar olamaz*” diye iç geçirdim. Sanki o gün gidenler içinde iki yoldaş bir daha dönmeyecek diye bir düşünce kapladı içimi ve ben bu düşünceyi kimseye açamadım ve kimseyle bu düşüncelerimi paylaşamadım. Yüreğimin derinliğinde iki acı sızı kaldı. İki kırmızı dağ çiçeği. İki kırmızı karanfil. *Yüreğimin derinliğinde iki damla kan sızısı kaldı; Munzur ve Kinem yoldaşlar.*

Vartinik kıvılcımı onlarla tutuştu. Bu kıvılcım her yanı sarma gücüne ve gerçekliğine sahiptir. Çünkü Munzur ve Kinem yoldaşlar kadar saf temiz ve namusludur. Kavganın çehresi onlarla daha da çok değişecek ve kavga daima sürecektir.

*En güçlü kaleleri
kağıttan kaplandır*

Mıntika komutanlığının açıklamasından sonra eyleme gidecek yoldaşların heyecanı gözlerinden okunuyordu. Hızla silahlarını silmeye başladılar. Eylem grubunda yer alan Muharrem'in heyecanı ve coşkusu ise daha belirgindi. Keza ilk defa bir eyleme katılacaktı. Düşmana darbe vuracak gruptaydı. Bir gerilla için ilk eylem tarifsiz duygularla doludur. Gerillaya geldiğinde silahı eline ilk alışımlı hatırladı. İçindeki heyecan o güne taşıdı onu. Şimdi de bir benzerini yaşıyordu. Düşmana dair birçok şey duymuş, birkaç pratik de yaşamıştı kısa denilebilecek gerilla yaşamında. Duyduklarının içinde Muharrem yoktu, yoldaşları ya da siper yoldaşları vardı ama bu kez kendisi de olacaktı. “Temasa geçmediğin gerçekler bilinmezlikler taşır. Her ne kadar ona dair duydukların olsa da.” Bu düşüncelerle yoğunlaştı silahını silmeye. Silme işlemini bir an önce bitirdi. Elindeki silahı güneşe doğru kaldırdı, uzun uzun baktı.

“And olsun ki yoldaşlar, hesabınızı soracağız” dedi kısık sesle. Yanındaki gerillanın “bir şey mi söyledin yoldaş?” sorusuyla sıyrıldı düşüncelerinden. Eyleme katılacağı silah, 2 Şubat şehitlerinden Sevda'nın (Derya Aras) silahıydı. Düşüncelerini yanındaki yoldaşla da paylaştı. Ve devam etti hazırlığına.

Çantasına 2 günlük erzak ve kefiyesini yerleştirdi. Üzerine de heyecan, sevinç ve kin ekledi. Komutan yoldaşın “çıkıyoruz” komutuyla çantasını sırtına attı ve silahını bir çocuğu incitmekten kaçınırcasına özenle eline aldı.

Eylem grubu önce hevallerin konaklama yerine uğrayacak, oradan da eylemi yapacakları yere geçecekti. Noktada kalanlar, sıraya girip gidenleri başarı dilekleriyle kucaklayıp yolcu etti. Ko-

naklama yerinden ayrılırken son bir kez dönüp noktada kalan yoldaşlarına baktı yürüyüş kolundaki Muharrem. Eylem grubu giderken kalanlar da görevlerini yerine getirmek için harekete geçeceklerdi. Kısa bir ayrılıktı ama Muharrem ilk defa ayrılığı bu kadar yakıcı hissetti. Daha önce de defalarca ayrılıklar yaşamıştı ama bu seferki farklıydı...

“Demek gerillada ayrılık böyle yaşanıyor” diye geçirdi içinden. Süre kısa, görev basit de olsa gerilla yaşamının kendine özgü zorlukları ve bilinmezlikleriyle yaşanıyordu ayrılıklar. Ta ki bir sonraki karşılaşmaya kadar. Her gerilla ayrılıklarda aynı üzüntüyü, yeniden karşılaşmalardaysa aynı sevinci yaşıyordu.

Yoldaşlarının yüzüne bir kez daha baktı. Bir hüznün kapladı içini ama eylemin coşkusu, sevince dönüştü sonrasında.

Hevallerin konaklama yerine doğru yol alıyorlardı. Yoldaşların ardından soluk soluğa yokuşu çıkmaya devam etti. Noktaya vardığında, bu dağlarda devlete silah sıkacak bir sürü insanın içinde olmanın verdiği umutla merhabalaştı hevallerle. Fazla zamanları yoktu. Hevallerle birlikte eyleme katılacak olan gerillalar olarak ortak bir toplantı yapıldı. HPG ve TİKKO'nun alan komutanları son bilgilerini ve uyarılarını yaptıktan sonra, eylem grubuna dinlenmeleri için iki saat verdi. Eylem Kürt halkına dönük saldırılara karşı, özelde de Roboski'de katledilen köylülere atfen yapılacaktı.

Muharrem dinlenmek için heval Mazlum'un teklifini reddetmedi. Aynı mangada uzandılar. Heval Mazlum da Muharrem gibi eylemde kleş kullanacaktı. Diğerleri ise ağır silah çalıştıracaklardı. Mazlum ve Muharrem ağır silahlar sustuktan sonra konuşuracaklardı kleşlerini. Muharrem, heval Mazlum'un yüzüne bakıp daldı. Mazlum'un memleketi Amed'di. Orada taş atan çocukları, Mazlum'un saçlarını okşayan Kürt anasını düşündü, Roboski'yi düşündü. Heval Mazlum'un adını aldığı heval Yılmaz'ı (Mazlum Erenci'yi) düşündü. Eylemin Kürt halkına yönelik saldırılara yanıt

anlamında bir niteliği vardı. Belki acılarını tek başına dindiremeyecek, onları kurtaramayacak ama ne olursa olsun düşmana vurulmuş bir darbe olacaktı. Ve asıl olan da buydu. Zaten her eylemin, düşmana vurulan her darbenin böyle bir niteliği vardı. Muharrem, hatırladığı kadarıyla Ahmet Arif'in şiirlerinden bir dize mırıldandı.

*“Nerede olursan ol
Okulda, derste, sırada
Tükür yüzüne
Yürü üstüne üstüne
İşbirlikçinin, hayının”*

Uyandıklarında yola çıkma vakti gelmişti. Hevallerden de kalacak olanlarla tek tek el sıkışıp yola koyuldular. Yaklaşık on dakika yürüdüler. Eski bir noktanın içinden geçtiler. Yoldaşı Muharrem'e *“bak, burası doksanlı yıllarda yoldaşların kullandığı noktadır”* dedi. Muharrem, yüzünde bir şaşkınlık belirtisiyle yürümeye devam etti. Eskiler dendiğinde pek de hakim olmadığı parti tarihinden bahsedildiğinde Muharrem'in aklına ilk başta önder yoldaşı ve onun *“Düldül Dağı'nda beş yüz gerillayla gezme hayali”* geliyordu. Geçmişin olumlu deneyimlerini anlattıkça yoldaşları, içini büyük bir sevinç ve gurur kaplıyordu. Özellikle köylüler anlattığında bu sevinci daha bir katlanıyordu. *“Yapabiliriz, kazanmamızın önünde hiçbir engel yok, yeter ki tarihimizi doğru anlayalım”* diye devam etti düşünceleri.

Eylem grubu güneşin altında yürümeye devam ediyordu hedefe doğru. Belki çantasında pek ağır yükü yoktu Muharrem'in ama noktadan çıktığından beri düşündükleri ve hissettikleri yükünü bir hayli ağırlaştırmıştı. Ve bunların hepsini bir mermi yapıp gönderecekti düşman mevzilerine, hesap sormak için. Kinini, intikam yeminlerini, Kürt halkının acılarını ve diğerlerini... Tüm yaşayanların sorumlusu düşmandı ve hesap sorulması gereken yer

düşmanın kaleleri ve inelerindekiydi. Hedeflerindeki yer de bunlardan birisiydi. Geçen yıl şehit düşen Yurdal Yıldırım'dan aldığı ismiyle, Sevda yoldaşın silahıyla nice canın yaşamını uğruna feda ettiği düşünceleriyle sorulacak nice hesaptan sadece birini sormaya gidiyordu Muharrem, eylem grubundakilerle.

Eylem grubu, bir saattir yoldaydı. Ve bu bir saatte ancak ormanın çıkışına varmışlardı. Ormanın çıkışında grubu, sararmış otların içinde birkaç yıkık ev karşıladı. Köy, 94'te boşaltılmıştı. Silinmeye yüz tutmuş patikadan uzun zamandır kimsenin yürümediği uzamış otlardan belli oluyordu. Otları çiğneyerek yürüyen Muharrem, boş bir eve baktığında birkaç gün önce girdiği bir yaylayı ve oradaki köylüleri anımsadı. Yayladaki ana, 94'ten sonra ilk defa görüyordu gerillayı. Bundan dolayı Muharrem'in de içinde bulunduğu grup içeri girdiğinde "gelmeyin" diye çıkmıştı. Muharrem gerillada olduğundan bu yana ilk defa böyle bir çıkışla karşılaşmıştı. Ne olduğunu anlamlandırmaya çalışırken;

"Siz bizi 94'te düşmanla başbaşa bıraktınız. Düşman, evlerimizi yaktığında, insanlarımızı kırdığında siz yoktunuz" demişti ana.

"Sizlere sözümüz olsun, bir daha yalnız kalmayacaksınız. Birlikte savaşağız bu düşmana karşı. Yakmaya, yıkmaya gelenleri birlikte püskürteceğiz" dedi içinden ve yoluna devam etti.

Yeni Keşfetmek

Köyün ışıkları grubun bütün yorgunluğunu almaya yetmişti. Köye uzun yıllar sonra yeniden girilecekti. Grup içerisinde hiçbir gerilla, daha önce bu köye girmemişti. Aralarında sadece Yılmaz köyü uzaktan görmüştü. Onun dışındaki bilgileri, anlatılanlardan ibaretti. Sadece köye değil, bir bütün alana hakimiyetsizlerdi. Zaten görevleri keşif faaliyeti yürütmekti. Önlerinde bir bilinmezlik vardı. Bu durum bir heyecan yaratıyordu. Yeni araziler, yeni köylerle tanışmak, düşmanla henüz hakim olmadıkları bir arazide *ilişkilenmek*... Bunların hepsine dair edinilecek bilgiler, sürekli bir faaliyetin temelini atmaya yarayacaktı.

Biraz daha patikada hareket ettiler. Aşağıda görünen köyün gidecekleri köy olup olmadığı hakkında yine de net değillerdi. Hareket halindeyken karşılaştıkları tanıdık bir köylüden bilgi edinmişlerdi. Hareketlerini biraz da bu bilgiye göre yönlendiriyorlardı.

Patika, köyün hemen üstündeki tepeyi boydan boya keserek ilerliyordu. Buldukları yerden köye bir hakimiyet sağlayabiliyorlardı. Ama patika ufuk çizgisinde ilerliyordu. Hemen karşılığında karakolun ışıklarını da görüyorlardı. Çok yakın olmasa da yoğunlaşıldığında görüntü alabilecekleri bir mesafedeydiler.

Yürüdükçe köyden uzaklaştıklarını fark ettiler. Köylünün verdiği bilgiye göre patika bir süre sonra ikiye ayrılıyordu. Biri bu köye, diğeri de az ilerdeki bir başka köye gidiyordu. Komutan, grubu durdurdu. Hem mola verdiler hem de son bir değerlendirme yaptılar. Yol ayrımını geçmiş olabiliyorlardı. Kendilerini yamaçtan aşağıya bırakmaya karar verdiler. Eğer gördükleri köy gitmeyi hedefledikleri köy ise, bir başka sorun daha vardı. Birkaç ayrı ma-

halleden oluşuyordu köy. Köyde bildikleri bir taraftar vardı. Amaçları öncelikle ona ulaşmaktı. Gidecekleri eve dair bildikleri tek şey ise, evin önünde sokak lambası yandığıydı. Yılmaz, köyü görene kadar;

“Muharrem, (Yurdal Yıldırım) evi gösterdi. Yukarıdan bakmıştık. Evin önünde sokak lambası yanıyor. O eve gideceğiz” diyordu sürekli gruba. Ancak köyde neredeyse her evin önünde sokak lambası yanıyor. Rıza manzara karşısında;

“Vay be, demek önünde sokak lambası yanan eve gideceğiz” deyince bütün grup sessiz ama içten içe güldü.

Şimdi önlerinde çözülmeyi bekleyen üç sorun vardı. Birincisi; görünen köyün gitmeyi istedikleri köy olup olmadığı netleştirilmesi, ikincisi; aşağıya nasıl inecekleri, üçüncüsü ise gidecekleri evin, sokak lambası olan hangi ev olduğu... Harekete geçmeden bu sorunların hiçbirini çözemeyecekleri için hızlıca bir planlama yaparak, molayı sonlandırdılar.

Patikadan çıkıp yamaç yamaç ineceklerdi. Ayışığı vardı, ancak arazi çok sarptı. Belli yerler kayalık ve uçurumdu. Dikkatsizlik kötü sonuçlara yol açabilirdi. Az aşağıya indiklerinde yamaç boyunca uzanan meşe ağaçlarını fark ettiler. Ağaçların arasında ilerleye ilerleye, düşe kalka, yer yer birbirlerinden koparak aşağıya vardılar. Köye yaklaşmışlardı, hemen önlerinde yol vardı. Yolu kesip karşıya geçtiklerinde köyün içerisine gireceklerdi. Yoldan yüksektelerdi. Ve incek yer arıyorlardı. Karanlıktan mıdır, yoksa gerçekten öyle midir bilinmiyordu ama yamaç yolu dik kesiyordu. İnecek yer ararken Rıza'nın bağıırışı duyuldu. Diğerleri de sesin geldiği yere koşular. Vardıklarında Rıza'yı yolda buldular. Rıza'nın;

“Kendinizi aşağıya bırakın. Fazla yüksek değil” demesiyle, önce Hasan, sonra da Yılmaz kendini bıraktı. Aşağıya indiklerinde yukarıdan metrelerce yüksek görünen kesimin sadece 5 metre olduğunu fark ettiler. Yaklaşık 15 dakikadır oyalanıyorlardı. Zaman ilerliyordu. Neredeyse köyden çıkış saatlerine yaklaşmıştı. Yine de

köye girmeye karar verdiler. Önlerindeki mahalleye girecekler ve netleştirmeye çalıştıkları soruların yanıtını bulmaya çalışacaklardı.

Dikkatli bir şekilde köye girdiler. Üst mahallenin girişindeydiler. Hemen yanlarında bir ev vardı. Kapıyı çaldılar. İçeriden sesler geliyordu. Bir kadın pencereye yanaştı. Dışarıya bakmasıyla irkilmesi ve geri kaçması bir oldu. Birkaç defa daha kapı ve pencereden seslendiler. Açan olmadı. Biraz şaşırılmışlardı. Dersim’de pek rastlanan bir durum değildi bu. Yine de kadının korktuğunu düşündüler. Keza düşman da Dersim’de gerilla kılığında köyleri geziyor, bilgi toplamaya çalışıyordu. Diğer eve yöneldiler ve kapıyı çaldılar.

“*Kamo?*” sesi geldi içeriden.

“*Partizan*” diye yanıtladılar. Kapıyı genç bir köylü açtı. Evin yaşlı anne ve babası ile iki genç vardı. Bunlardan birisinin çocukları da vardı.

Evdekiler gelenleri tanımayınca, biraz kaygıyla yaklaştılar. Sordukları sorulardan durumu anlayan gerillalar hemen “*biz TİKKO’cuyuz*” deyince yaşlı amcanın yüzü gülümsedi. Yine de tanımadıkları simalar oldukları için biraz mesafeli yaklaşıyorlardı. Biraz zaman geçince köylüler hemen yaşadıkları sorunları anlatıp çözüm istemeye başladılar. Dersim’de gerillalar, özelde de TİKKO gerillaları hangi eve girse, hangi köyde faaliyet yürütse köylüler sorunlarını anlatıp, çözüm yolu ararlardı. Çünkü Dersimlilerin yüreğinde gerilla bir umuttu, Dersimliler ise gerilla için bir cevherdi ve işlenmeyi bekliyordu.

Yaşlı amcanın yüzündeki gülümseme yaşadığı zorlukların izlerini silmeye yetmiyordu. “*Bunlar TİKKO’cudur. Bunlardan zarar gelmez*” diyerek çocuklarına anlatmaya çalışıyordu. Uzun zamandır PKK’liler dışında köye gerilla gücü girmemiş olsa da gençler de Partizanları tanıyordu. Ancak yine de yılların yaratmış olduğu yabancılık bir anda atılmayacaktı. İşleri zordu. Girilmemiş her köy, karşılaşılmamış her köylü keşfedilmeyi bekliyordu ama

bir o kadar kolaydı işleri, çünkü “Partizan”, “TİKKO”, “Kaypak-kaya” isimleri köylülerin yüreğine silinip atılamayacak şekilde işlenmişti.

Yaklaşık yarım saat sürdü sohbet. Kalkmaları gerekiyordu. Gerilla komutanı genç köylüye;

“*Kirve, biz buraya ilk defa geliyoruz. Yeterince hakim değiliz. Bu köy hangi köy?*” diye sordu.

Köylünün verdiği cevap hepsini güldürdü. Şimdi gidecekleri evi öğrenmeleri gerekiyordu. Ama bunu açıktan soramazlardı. Nasıl soracaklarını düşünürken Yılmaz “*köyde kimler var?*” diye sordu. Genç, köyde kalanları tanıtmaya çalıştı. Bu arada verdiği bilgi tüm soru işaretlerini ortadan kaldırdı. “*Karşı mahallede sizin bir taraftarınızın evi var*” deyince eve dair detaylı bilgi edinerek harekete hazırlandılar. Gerillanın hareketlendi gören genç, annesine erzak hazırlamasını söyledi. Anası “*ne hazırlayayım?*” dercesine çocuğuna baktı. Sonradan öğrendiklerine göre girdikleri ev, köyün en yoksul ailesiymiş. Ancak yine de ellerinde ne var ne yoksa paylaşmaktan geri durmadılar.

Evden çıkıp karşı mahalleye giden patıkaya girdiler. Patika yer yer kaybolup beliriyordu. Otlar büyümüştü ve henüz biçilmemişti. Arada dere vardı, dereyi geçmeleri gerekiyordu. Dereyi uygun bir yerden geçip tekrar patıkayı buldular. Patika birkaç dakika sonra gidecekleri mahalleye kadar uzanıyordu. Evler iç içeydi. Köylüden tarifini aldıkları eve doğru yöneldiler. Ev mahallenin çıkışındaydı. Eve yaklaştılar. Saat epey ilerlemişti, hızlı bir şekilde işlerini halledip ertesi gün yine girmeyi planlıyorlardı. Kapıyı çaldılar. Yaşlı bir ana açtı kapıyı.

Gerillalar “*may me Partizan*” deyince ananın heyecanı arttı. İçeriden çocukları geldi. Ev kalabalıktı. Ev halkı Partizancılara yabancı değildi. Taraftarlarıydı, yoldaşlarıydı. Uzun yıllar sonra TİKKO’cuları görmenin sevinci ile yaklaştılar gerillalara. Ana dışında evdekilerin hepsi köye tatil için gelmişti. Anayla birlikte köyde

kalan ve yoldaşları olan evin diğer kızı ise köyde değildi, ilçeye gitmişti. Fazla zamanları olmadığından kardeşine ertesi gün tekrar geleceklerini söyleyerek ablalarını çağırmağını istediler. Bir süre daha devam eden sohbetin ardından çevrede kalabilecekleri uygun bir yerin tarifini alarak ayrıldılar.

Yola girip bir süre gittikten sonra kalabilecekleri yer bulmak için yoldan çıktılar. Uygun bir yer aradılar. Bir saat boyunca yamaçta yer bulamadılar. Bilinmeyen arazilerde konaklayacak bir yer bulmak gerilla için hem çok zor hem de oldukça önemlidir. Bazen çok sık görünen bir ağaç ya da pulcukların uygun bir yerine konumlanılır. Ama havanın aydınlanmasıyla beraber korunaklı görünen yer o kadar zayıf olur ki gün boyu hareket dahi edemeyecek durumda kalır gerilla. Kimi zaman yamaç boyunca yatacak/kalacak düz bir yer aranır, bir süre sonra umut kesilip, “sabaha bakarız” denilerek oturur vaziyette sabahlanılır. Sabah gün ışığıyla birlikte zar zor oturdukları yerin 10 metre sağında, solunda, altında, üstünde görünen düz yerlerin hayal kırıklığıyla noktalama yapılır. Yine aynı durumla karşı karşıyaydılar. Ya aramaya devam edeceklerdi ya da sabaha bırakacaklardı yer aramayı. “*Ya uygun bir yer bulamazsak?*” sorusunun cevabını sabaha bırakmaya karar verdiler. Yanlarında dere akıyordu, dereye girdiler.

Yoldan yaklaşık 100 metre içerideydiler şimdi. Köylülerin kullandığı belli olan bir patikayı fark ettiler. Patikanın 5 metre aşağısında büyük bir taş gördüler. 3 metre yüksekliğinde alta doğru gidiyordu. Gerillanın “taş altı” diye tabir ettiği bir yerdi burası. Çevresinde de tek tük meşe ağaçları, söğütler vardı. Ve kısmi olarak taşı kamufle ediyordu bunlar. Burada kalmaya karar verdiler. Taşın ön tarafı düzdü ve üçünün yanyana yatmasına yetiyordu. Kamufleli bir şekilde saate baktı Hasan. “*Saat 12 olmuş*” dedi.

Yatmak için hazırlık yaptılar. Yanlarındaki dere den akan su, ses almalarını zorlaştırıyordu. Yerlerini yaptılar. Rıza kablodan yaptıkları anteni yanlarındaki ağaca atarak radyoyu açtı. Radyoda kim

olduğunu sonradan öğrendikleri Berivan Aral'ın "Munzur Güzeli" parçası çalıyordu. Parça biter bitmez, kim olacağına dair düşüncelerini ifade ediyorlardı ki, uzaktan bir ses aldılar. Sesi netleştirmek için radyoyu kapattılar. 10-15 saniye sonra sesi netleştirdiler. Helikopter sesiydi bu. Biraz daha yaklaşınca iki farklı ses olduğunu anladılar. Kobra helikopterleriydi bunlar. Ay ışığı vardı. "Görüntü vermiş olabilir miyiz?" diye düşündüler. Rıza "hemen taşın altına girelim, bizi fark etmesin" dedi.

Kobra helikopterleri ısıya duyarlı gece görüş kabiliyeti olan termal kameralarla donatılmış saldırı helikopteriydi. Görüntü vermeleri durumunda yerin uygun olmamasından kaynaklı zor durumda kalabilirlerdi. Yılmaz "geliyorlar" deyince helikopterlerin görünen ışığına baktılar. Kısa bir süre geçmişti ki helikopterler üzerlerinden hızlı bir şekilde geçti. Kendileriyle bir ilgisinin olmadığını anlayınca buldukları yerden dışarı çıktılar. "Peki, nereye gidiyorlardı?" Bu soru içlerini kemirmeye başladı. "Acaba" ile başlayan sorular çoğaldı. "Ne oldu?", "nereye gidiyorlardı?" vs. Bu saatte çalışan helikopterler ya bir eylemin habercisi ya da bir pusunun. Radyoyu tekrar açıp haber kanallarını buldular. Aradıkları cevabı bu saatte bu kadar kısa zamanda haberlerde bulamayacaklarını bilseler de yine de şanslarını denediler.

"Helikopterler Ali Boğazı ya da Kinzir'e doğru gitmiş olabilir" dedi Rıza. Diğerleri de onayladı. Bunun üzerine çeşitli yorumlar yaptılar. Eylem olma ihtimali üzerine yoğunlaştırdılar sohbetlerini. Hiçbiri, akıllarından geçse de dile getirmede bir pusula veya şehit yorumunu. Böylece süren sohbetin ardından kefiyelerini örtterek yatmaya çalıştılar.

Gece boyunca yakındaki köyden köpek havlamaları sesleri duyuldu. Yorgun olmalarına rağmen uyku hiçbirini ziyaret etmedi uzun bir süre. Sonra bir bir kapandı gözleri.

Sabah gün ışımadan uyandılar. İlk uyanan Rıza oldu. "Roj baş" diyerek diğerlerini kaldırdı. Hasan her zamanki gibi güç bela çeşitli

yöntemlerle uyandırıldı. Bir gerilla için ağır uykunun nelere yol açabileceği sürekli bir tartışma konusu olsa da Hasan bu konuda bir türlü beklenen adımı atmıyordu. Yine aynı tablonun yaşanması Rıza ve Yılmaz'ı şaşırtmasa da hemen her tekmil, her eleştiri-öz eleştiri toplantısına konu ediliyordu bu durum. Değişik yöntemler denense de Hasan'ın uyanmaya "ayak diremesi" o gün de kahvaltıda konuşulan konulardan biriydi. Yılmaz Hasan'a dönerek;

"Ne yaptıysak, nasıl bir yol izlediysek tüm yöntemleri boşa çıkardın. Bu gibi durumların nelere yol açacağına dair savaş yılğınla deneyim ortaya çıkarmıştı. Bunlardan ders çıkarmıyorsak, kafamızı duvara toslamaktan kendimizi alıkoyamayız ki, bunun için irademizi son sınırına kadar zorlamaktan başka bir yol yok" dedi. Rıza da;

"Bu konuda artık söylenecek söz kalmadı herhalde. Çözüm için Hasan'ın adım atması gerekir" deyince Yılmaz tekrar söze girdi ve *"Bunun yanında benim önerim kalkmadığı durumlarda suyun kaldırma kuvvetini uygulayalım"* dedi.

Kahvaltı boyunca bu konu üzerine sohbet ettiler. Saat ilerlemiş, günün ilk ana haber bülteni başlamak üzereydi. Pür dikkat haberleri dinlediler. Yine akşamki "trafiğe" dair bir haber alamadılar.

Sabah keşifçisi herhangi bir hareket fark etmemişti. Şimdi ikinci gözetlemeci gidiyordu. Diğerleri de araziye daha hâkim, biraz daha güvenli bir yer bulmak için kaldıkları yerin çevresine bakmak için hareketlendiler.

Rıza, Yılmaz'ın tarif ettiği keşif yerini zorlanmadan buldu. Kendisine gözetleme için uygun bir yer yaptı. Dürbünle araziye baktı. Gördüğü manzara şaşırtmıştı Rıza'yı. Akşam kalacak yer bulmaya zorlandıkları arazi çok geniş ve ayrıntılıydı. Kaldıkları yer de dahil olmak üzere kendi içinde her bir dere kendi içinde bir ayrıntıyı barındırıyordu. Kaldıkları yamacın karşısında gür bir orman vardı. Yaklaşık bir saatlik gözetlemenin ardından Hasan ve

Yılmaz'ın yanına indi. Onlar da kalabilecekleri bir yer bulmuşlardı. Hazırlanıp yeni buldukları yere gittiler. Yerleşmek ve yemek derken gün öğleni buldu. Radyo frekanslarını karıştırmaya başladı Hasan. Dersim'de yayın yapan Barış Radyo'yu ayarladılar. Saat 13:00 civarı yerel haberlerden derlenen haber programı vardı. İnce ayarını yapıp dinlemeye başladılar. Sırayla Dersim'deki gelişmeleri aktardıktan sonra bir haber tüm dikkatlerini artırdı.

“Çemişgezek ilçe merkezinde bulunan polis noktaları, askeri lojmanlar ve nöbet kulübelerine teröristler tarafından uzun namululu silahlarla saldırı düzenlendi.”

Nihayet helikopterlerin nereye gittiğini öğrenmişlerdi. Haberlerde yaralı polislerden bahsediyorlardı. Ancak gerillaya dair herhangi bir kayıp yoktu. Bu durum sevinçlerini daha da bir artırdı.

Haberi dinlerken yorumlar başlamıştı. *“Acaba kim yaptı eylemi?”*, *“ortak bir eylem olabilir”* vs.

Haberin devamında spiker *“teröristlerin eylem sonrası kaçtıkları bölge olan Ali Boğazi'na güvenlik güçleri tarafından kapsamlı bir operasyon düzenlendi”* bilgisini veriyordu.

Radyonun haberi “teröristler” diye aktarması üçünde de bir tepki oluşturmuştu ki, haberler biter bitmez radyo Grup Muncur'dan “İsyan Ateşi” parçası çalmaya başladı. Az önceki tepki şaşkınlığa dönüşmüştü. Dersim'de dinledikleri bazı radyolarda da İsyan Ateşi parçası çalıyordu ama hepsi de parçanın son dörtlüğü olan;

“Önderimiz İbo bizim, Cihan'ımız vardır bizim” bölümünü keşliyorlardı. Oysa şimdi bu bölüm de çalıyordu. Rıza parça biter bitmez ilk yorumu yapan oldu.

“Az önce teröristler eylem yapmış diyorlardı, şimdi de İsyan Ateşi... Bu ne biçim çelişki böyle?”

Akşam köye gireceklerdi. Bunun için bir planlama yaparak nöbetleşe dinlenmeye karar verdiler. İlk nöbetçi Hasan'dı. Rıza ve Yılmaz kendilerine yatmak için yer ayarladılar. Hasan da üç dört

gün kalabilecekleri bu noktaya çöp yeri ve ateş çukuru açmak için “Raxt”ından kasaturasını çıkardı. Olası bir durumda kamufle yapmak için fazla zamanlarını almayacak şekilde kullanıyorlardı alanı. Çünkü dağınık olan her şey, kamufle edilmesi gereken her yer gerillayı hantallaştıran bir faktör oluyordu.

Gün boyu helikopterler çeşitli aralıklarla, gece gittikleri yere doğru gidip geliyordu. Son bir saattir hareketlilik biraz daha artmıştı. “*Ya güç taşıyor ya da malzeme*” diyerek yorumlamaya çalışıyorlardı hareketliliği.

Güneş dönmüş, son demlerini vuruyordu vadiye. Köyün çatılarını sıyırarak güneş, yerini ay ışığına bırakmak için sabırsızlanıyordu. Doğadaki günlük değişim, gerillalarda da başlayan hazırlığın çanlarını çalıyor, köye gitmek için hazırlıklar başlıyordu. Yılmaz son bir kez gözetleme yaparak, çevreyi denetlemek için nöbet yerine gitti. Çobanlar sürülerin yönünü köye doğru çevirmişti. Köy minibüsü uzunca bir süre, kıvrılarak uzanan yolda ağır ağır ilerliyordu. Minibüs gözden kaybolana kadar baktı Yılmaz. Bu arada Rıza ve Hasan da hazırlıklarını tamamlayıp Yılmaz’ın yanına geldiler. Rıza, Yılmaz’dan çevreye dair son bilgileri istedi.

“*Herhangi bir şey göremedim*” dedi Yılmaz. Sonra gözetlemeye devam etti. Bir ara elindeki dürbün bir şeyler görmüşçesine bir yerlere odaklandı. Yüz ifadesi değişti.

“*Ne oldu Yılmaz yoldaş?*” diye sordu Hasan. Yılmaz hemen yanıtladı.

“*Alın bakın, yoksulluğun resmini görmek isteyen bu tabloyu çizip göndereceksin*” dedi. Hasan ve Rıza dürbünü alarak sırayla Yılmaz’ın gösterdiği yöne baktılar. Gördükleri manzara ikisini de duygulandırmıştı. Baktıkları yerde, tarlasını ekmek için toprağı süren iki köylü vardı. Tarla meşe ağaçlarının oluşturduğu sınırlarla birbirinden ayrılıyordu. Sınırın bir tarafında traktörle tarlasını süren bir köylü, diğer tarafında ise atına bağladığı karasaban ile toprağı süren bir köylü vardı. Köylünün temmuz sıcaklığında gün

boyu güneş altında çalıştığını düşündükçe, bu adaletsiz dünyaya kin kusan yorumlar yaptı her biri.

Çevre temiz görünüyordu. Köye gitmek için yola koyuldular. Yolun köye yakın bir yerinde kenarda dizilmiş taşlar gördüler. Hava henüz tam kararmamıştı. Yılmaz dikkatli bir şekilde yanaştı taşların yanına. Sonra Rıza'yı da çağırdı. Hasan yol kenarında savunmalarını almış bekliyordu.

“*Düşman mevzi yapmış buraya*” dedi. Mevzinin sağında solunda biraz dolaştılar. Düşmanın bıraktığı pet şişe ve izlerden henüz birkaç gün önce buraya geldikleri anlaşılıyordu.

“*Dönüşte dikkatli gelelim*” dedi Rıza ve düşmanın yaptığı mevziyi tekmeleyerek dağıttı.

Köye gittiklerinde bekledikleri taraftarları gelmişti. Büyük bir sevinçle karşıladı onları. Sarıldı. Özlem giderdi. Yıllardır umutla bekledikleri TİKKO'cular nihayet gelmişlerdi. Yine de sitemini dışa vurdu. Ama bir hesap sorma değil, beklentilerinin tepkisiydi sorduğu soru.

“*Neredesiniz bunca yıldır, niye gelmediniz?*” diyebilirdi sadece. Gözleri ışıltı ışıltı yine de. Sevinci her halinden yansıyor dışına.

“*Haklısın*” dediler. “*Anlatırız, konuşuruz ama artık buralardayız. Yeniden buralarda faaliyetimizi başlatacağız. Geçmiş hatalarımızı/eksikliklerimizi değerlendiririz, fakat bundan sonra ne yapacağız, ne yapmalıyız bunu konuşmalıyız*” diyerek hem geçmişe dair özeleştirel bir yaklaşım içerisinde oldular hem de amaç ve hedeflerini anlattılar. Son sözü ise taraftarları söyledi;

“*Tamam o halde bundan sonra birlikteyiz.*” Bu son sözü her şeyi anlatmıştı. Kaldıkları süre boyunca çevreye, köylere, köylülere ve düşmana dair bildiklerini aktardı onlara. Duymak ve bilmek istedikleri birçok şeye dair kısmen de olsa bilgi edinmişlerdi. Bundan sonrası pratik içerisinde bu bilgileri ayrıntılandırıp somutlaştırmaktı. Bir süreç işiydi ve yalnız değillerdi. İlk olarak o köyden başlayarak bir yoğunlaşma içerisinde olacaklardı.

İlk Merminin Heyecanı

Durdu ve biraz soluklandı. Arkadan gelen Ağır'a baktı. O da en az kendisi kadar yorgun görünüyordu. Eliyle mola işareti verdi. Yüzünü iyice toprağa dayadı. Toprağın sıcaklığını yüzünde hissetti. Haziran güneşi toprağı ısıtmıştı. Ne kadar da yorulmuştu. Askeri eğitimlerde de aynı durumu yaşamıştı. Ama bu tatbikat değildi. İlk kez yaşayacağı bir gerçeğin duygusuydu. Gerçekle eğitim arasındaki farkı hissedince, hayretle irkildi. Yavaş yavaş nefes alışverişleri düzene girince tekrar Ağır'a döndü. Göz göze geldiklerinde devam işareti verdiler birbirlerine. Santim santim ilerliyorlardı.

Munzur, önündeki taşları ses çıkarmaması için sessiz bir şekilde kenara koyuyordu. Yanı sıra kuru dalları, kenger yapraklarını da aynı titizlikle kenara koyup, sürünmeye devam ettiler. Nispeten daha ağır taşları kenara koyarken, gayri ihtiyari bir şekilde topukları havaya dikiliyordu. Bu kadar basit bir hatayı nasıl yaptığına hayıflandı. Ağır da sırtındaki roket mermileri ve roketatardan kaynaklı ağır hareket etse de; Munzur'un yaptığı işler Ağır'ın rahat hareket etmesini sağlıyordu. Yine de heyecan ve gerginlik vücudu aşırı yoruyordu. Bu hızla bir kaplumbağa ile yarışsalar, kaplumbağa büyük bir fark atardı. Gerillanın hızlılık ilkesine tezat, oldukça yavaş olmaları gerekiyordu. En küçük bir ses, deşifre olmalarına neden olabilirdi. Şimdilik her şey yolunda görünüyordu. Çaprazlarına denk gelen tepede iki kişilik bir sızma grubu daha ilerliyordu hedefe doğru. Orada da Savaş ve Militan vardı.

Sabah keşfinde düşmanın fark edilmesiyle beraber, hevalerle bir araya gelip eylem kararı alınmıştı. HPG Alan Yönetimi ve TİKKO Mıntika Komutanlığı ortak yapılacak bu eyleme dair en ince ayrıntısına kadar değerlendirme yapıyordu. Düşmana dair son somut keşfi HPG Alan Komutanı Heval Rojhat Batman* ile

TİKKO Mıntıka Komutanı Muharrem (Yurdal Yıldırım) birlikte yapmışlardı.

Yaptıkları gözetlemeden elde ettikleri bilgilere göre düşman Kinzir'in çevresinde bazı hakim tepelere ve köy çevrelerine güç çıkarmıştı. Bunlardan bir tanesi de Zankirek köyü mezarlığının bulunduğu yerin yakınındaydı. Mezarlıkta şehit düşen 17 MKP gerillasından Gülnaz Yıldız'ın da mezarı bulunmaktaydı. 17'lerin katledilişinin yıldönümüydü. Yapılacak eylemle 17'ler anılacaktı. Yapılan değerlendirmenin ardından, mezarlığın yanındaki tepeye yönelik bir saldırı planlandı. İki kişi koordine olmak üzere altı kişilik bir eylem grubu belirlendi. Koordine dışındakiler ikişerli gruplar halinde düşmanın konumlandığı tepeye yakın iki tepeden saldıracaklardı. Koordine dekilerde hem grubun savunması olacaktır hem de koordine görevi yürütecekti. Burada Rojhat Batman ve Muharrem vardı. Yanlarında ise Seyit Rıza* eylem anını kamerayla kaydetmek için görevlendirilmişti. Bu grubun yanında da Kanas silah vardı. Düşmanın konumlandığı tepeye üç yüz metre mesafe ve araziye hakim bir yerdeydi. Saldırı gruplarında Munzur ve Ağır bir tepeye, Savaş ve Militan ise başka bir tepeye konumlanmak üzere belirlendi. Düşmana yakın olan saldırı grubu buydu. Ellerindeki ferdi silahların yanı sıra roket de bu gruptaydı. Munzur'un silahı 5.45 diye tabir edilen AKC'ydi. Silahın bomba atarı da vardı.

Eylem grubunun yanısıra hem TİKKO'cu hem de HPG'li gerillalardan eyleme dahil olmayanlar vardı. Bunlar da Kinzir'de bekleyeceklerdi. Uzun bir zamandır bu bölgede böyle bir eylem yapılmamıştı. Bir taraftan bunun ağırlığı vardı. Ama diğer taraftan da özellikle TİKKO gerillaları açısından bu eylem daha bir önemliydi. Dersim'de yıllar sonra yapılacak olan ilk eylemleriydi bu. 8. Konferans yeni yapılmış alana müdahale edilmişti. Kış boyunca yürütülen tartışmaların ardından şimdi ilk somut adım atılacaktı. Her iki durum da eyleme gidecek olan TİKKO'cuları hedefe daha fazla kilitliyordu.

Eylem hava kararmadan yapılacaktı. Arazi güçlüydü ve bunu kullanmak gerekiyordu. Gündüz hedefi görek gitmek, görek darbelemek başarı şansını daha da yükseltiyordu. Ancak, aynı durum bir dezavantaj da yaratabilirdi. Belli bir yerden sonra sızacakları tepe zayıflıyordu. Ve görüntü verebilirlerdi. Keza düşman sadece bir hat gibi karşılarında konumlanmamış, sızmaya giriştiklerinde arkalarına alacakları Kızıl Ziyaret tepesinde de koordine olabilirdi. Gerçi orayı dikkatli bir şekilde incelemişlerdi. Ama yine de gözden kaçmış bir şeyler olabilirdi. Ve bu olasılığı da hesaplayarak hareket etmeleri gerekiyordu.

Her iki gücün komutanı eylem grubundakilerle biraraya gelerek son uyarıları yaptı. Eyleme gidecek olanlar büyük bir sabırsızlıkla toplantının sona erip, harekete geçilmesini bekliyorlardı. Komutanlar da herhangi bir aksaklığın çıkmasını istemediklerini, eylemin ayrıntılarını ve nelere dikkat edilmesi gerektiğini anlatıyorlardı. Eylem grubu deneyimliydi. Ve genel olarak araziye de hâkimdi. Bu iki ayrıntı bu eylem için oldukça önemliydi. Ama bundan daha önemli bir coşku ve düşmana duyulan bir kin vardı.

Bir başka önemli nokta da iki gücün bir süredir karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmaları ilk defa düşmana vurulacak bu eylemde somutlaşıyordu. HPG gerillaları TİKKO gerillalarının yeniden Dersim'e açılım yapmasının ardından tüm olanaklarını, devrimci dayanışmanın en güzel örneklerini sergileyerek yardımcı olmuşlardı. Daha 1 yıl önce Kinzir bölgesinde HPG gerillalarıyla TİKKO gerillaları Heval Eylem ile Mehtap Kara (Sevda) yoldaşı şehit vermişlerdi. Şimdi aynı Kinzir'in karşısında düşman vardı ve gerillalar yapacakları eylemle düşmana kayıp verdireceklerdi.

Yapılan ortak toplantının ardından TİKKO gerillaları kendi aralarında son bir değerlendirme yapmak için biraraya geldi. Eyleme gidenlerin dışında dördü TİKKO'dan, beşi HPG'den olmak üzere dokuz gerilla noktada bekleyecekti. Bunlar eyleme gidememenin üzüntüsünü yaşıyorlardı. Eyleme dair tüm gerillaların duygu ve

düşünceleri alındı. TİKKO gerillaları bu toplantının ardından kendi aralarında da bir değerlendirme yapmak için biraraya geldiler. Burada da her yoldaş düşüncesini ifade etti. Son olarak grubun Siyasi Komiseri söz aldı.

“Yoldaşlar, eylemin gerek gerilla gücümüz, gerekse de partimizin açısından önemi büyük. Uzun bir sessizliği namlularımızdan çıkan mermilerle parçalayacağız ve şehitlerimizin hesabını soran mütevazi bir adım olacak bu. Her yoldaş bu eyleme katılmak istiyor. Kimimiz sözleri ile kimimiz de tavırlarıyla bunu hissettirdi. Bu olumlu bir şey, ama unutmayalım ki her yoldaş bu eylemin bir parçasıdır. Kıvılcım bir kere çakıldı mı ardı gelecektir. Che'nin bir sözüyle bitirmek istiyorum. '... kitleler ilk mermi sesinde ne olduğunu anlamaya çalıştılar. İkincisinde, sesin ne olduğunu netleştirdiler. Üçüncüsünde nereden geldiğine baktılar. Sonrasında devamı gelir mi diye merak ettiler.' Bizim de ilk sesimiz onların dikkatini çekecektir. Ve eylemlerimizin sürekliliği onların yüzünün bize dönmesine neden olacaktır. Buna inanıyoruz. Onların kurtuluş umudu namlulardadır. Yeter ki onlara bu sesi duyuralım. Şimdi yapmamız gereken eylemin başarısına kilitlenmektir” dedi.

Grup komutanları eyleme katılacak olanların 10 dakika içerisinde hazır olmasını istedi. Bu arada noktada kalanlar askeri düzen alarak yoldaşlarını, hevalllerini başarı/serkeftin dilekleriyle uğurlamak için sıraya girdiler. Hepsinin yüzünden eyleme katılacak olanların heyecanı yansiyordu.

Eylem grubu son bir kez daha silahlarını kontrol etti. Yelelerini, ağırlık yapacak, ses çıkartacak, parlayacak ne varsa bırakmışlardı. Sadece Ağır roket mermilerini koyduğu çantayı sırtına almıştı. Munzur da 45'lik şarjörünü taktığı AKC'sine yerleştirdiği bomba atarına bombasını yerleştirdi. Diğerleri de raxtlarını ve silahlarını kontrol ederek harekete geçmek için hazır olduklarını belirttiler.

Kendilerini yamaçtan bırakarak Kinzir deresine girdiler. Bir

süre Kinzir deresinde yol aldılar. Dereden çıkmadan önce son bir kez daha su içtiler. Yol üzerinde başka su kaynağı olmasa da fazla su içmediler. Küçük bir yamaçtan kendilerini yukarı verdiler. Geniş bir düzlük vardı. Düzlüğün ortasında ise yıkık evler... Kinzir köyüydü burası. '94 köy yakmaları döneminde düşman tarafından yakılıp yıkılmıştı. Yıkık evlerden birinin yanında geçerken ayakta kalmakta çalışan duvarın ön cephesindeki bir yazı dikkatlerini çekti. “*Teslim ol!*” yazıyordu duvarda. Çok eski bir yazı değildi. “*Bunu herhalde geçen sene yaptıkları operasyon sırasında yazmışlar*” dedi Muharrem. Aklına geçen yıl yapılan operasyon ve bu operasyonda şehit düşen Heval Eylem ile Mehtap Kara geldi. Çok kapsamlı bir operasyondur. 5000’e yakın bir güçle gelmişti asker. Gerilla güçlerinin verdiği iki şehide rağmen düşman güçleri 10’a yakın kayıp vererek operasyonu sonlandırmak zorunda kalmıştı. Eylem grubu içerisinde geçen yılki Kinzir operasyonuna tanık olan Muharrem’in yanısıra Ağır da vardı.

Eylem grubunun yerleşeceği tepelere ulaşmak için önlerinde birkaç tepe daha kalmıştı ve bunları aşmaları gerekiyordu. Belli açıklıkları dikkatli bir şekilde geçerek ilerliyorlardı. Rojhat Batman belli yerleri göstererek;

“*Geri çekilirken buralara dikkat edin, mayınlıdır*” diyerek grubunu uyarıyordu.

Aştıkları tepenin yamacında meşe ağaçlarının arasında durdular. Bu tepeye koordine grubu yerleşecekti. Düşmanla aralarındaki mesafe daralmış, çıplak gözle dahi hareketleri seçilir olmuştu. Düşman rahat hareket etmeye başlamıştı. Biraz da birbirlerinin savunmalarına güvenerek oluşan bu rahatlamayı bozacak tehlikeden habersizdiler. Düşman dışında da çevrede köylülerin olabileceğini hesaplayarak hareket ediyorlardı. Keza burası köylülerin de bulunduğu araziydi ve çobanların arazide olduğu saatti. Köyün çobanlarını gördüler. Eylem yapacakları tepeye çok uzaktalardı. Zeynel Dağı’nın yamaçlarındaydılar. Bu durum onları rahatlatı.

Munzur, köye de dürbünle baktı. Bir köylü atına yüklediği odunu evine götürüyor, çocuklar ise köyün içerisinde oyun oynuyorlardı. Bunun yanında iki köylü sohbet ede ede yolda yürüyorlardı. Son gözetlemede de olumsuz bir şey fark etmeyince koordineedikiler eylem grubuna başarılar dileyerek yolcu etti. Sonra da tepede araziye hakim bir yer belirleyerek konumlandılar.

Tepeye tırmanmaya başyalalı bir buçuk saat olmuştu. Özellikle büyük meşe ağaçlarının yerine küçük pulcuklara bırakmasının ardından iki pulcuk arasından sürüne sürüne geçmeleri, onları oyalıyordu. Her pulcuktan diğerine varmaları bir mola ve çevreyi denetlemelerine yarıyordu. Yavaş yavaş tepeye varmışlardı. Diğer tepeye tırmanan Savaş ve Militan da aynı tepede hareket ediyorlardı. Ara sıra Sivri Tepe ve Kızıl Ziyaret tepesine de dürbün atıyorlardı. Koordineeden de herhangi bir işaretin gelmemesi işlerin yolunda gittiğini gösteriyordu. Son bir pulcuktan sonra tepeye iyice yanaştıklarını düşündüler. Artık daha dikkat etmeleri gerekiyordu. Tepenin buradan sonrası çıplaktı ve 50 metre karşılardaki tepede ise düşmanın bir timi konumlanmıştı. Konuşma seslerini duymaya, köpek havlamalarını da almaya başladılar. Şimdilik her şey yolunda görünüyordu. Munzur, Ağır'ın da yanına gelmesini bekledi. Bundan sonrasını yanyana gideceklerdi. Savaş ve Militan da aynı hizaya geldiklerinde işaretleşerek sürünmeye başlayacaklardı ki; beklenmedik bir olay oldu. Munzur silahına baktığında bomba atar mermisinin yerinde olmadığını fark etti. Sağına soluna baktı göremedi.

“*Lanet olsun*” dedi sessizce. Ağır “*ne oldu?*” diye sordu. Munzur sessizce bomba atarı gösterdi. Ağır da merminin yerinde olmadığını anladı. Bu arada hareket etmemeleri Savaş ve Militan'ın da dikkatini çekmişti ve hareket etmelerini bekliyorlardı. Bir aksilik olduğunu düşünüyorlardı ki, Ağır ve Munzur tekrar işaret ederek sürünmeye başladı. Şimdi onlar da sürünmeye başlamıştı. Yaklaşık 3 dakikalık bir sürünmenin ardından tepeye çık-

mışlardı. Saldıracakları tepe tam karşılarındaydı. Düşman askerleri çok net görünüyordu.

Son bir kez daha düşmanın bulunduğu tepeye baktılar. Sonra da diğer tepedekilere; Savaş'ın işaret etmesiyle Ağır ilk roketi gönderecek ve saldırıyı başlatacaktı. Sonra da diğerleri kleşleriyle tarayacaktı. Herhangi bir olumsuzluk durumunda koordine tepesi kanasla müdahalede bulunacaktı.

Munzur saatine baktı. Geri sayım başladı. Saniyeler sayılıyordu. Hafif bir ürperti kapladı vücudunu, tüyleri diken diken oldu. Kalp atışları normal ritminin üzerindeydi. Ağır'la göz göze geldiğinde ikisi de bir birine "hazır" işareti verdi. Savaş'ın işaretini bekliyorlardı. Hemen 250 metre aşağılarında köyde rutin hareketlilik dışında bir şey görünmüyordu. Çocukların oyunları birazdan patlayacak silahlarla bozulacaktı. Bunun üzüntüsünü yaşasa da onlara daha güzel, daha özgür oyunların olduğu bir dünyayı armağan edeceklerini düşündü ve bunun rahatlığıyla elini tetiğe götürdü. Ağır roket atarı tepeye doğrultmuş ve küçücük gözlerini kısarak gez ve arpacıktan nişan almıştı. Her ikisi de pozisyonunu bozup Savaş'a döndüklerinde Savaş'ın "tamam" anlamında başını salladığını gördüler.

Düşman bulunduğu tepelerde çevreden topladıkları taşlarla mevzi yaparak savunmasını sağlamaya çalışıyordu. Her mevzinin arkasında da askerler vardı. Tepenin tam ortasında ise ikişerli üçerli gruplar halinde sohbet eden askerler vardı. Tepenin ön yamacına doğru bulunan mevzinin üzerinden teleskopu görünen nikon dürbünü Kinzir'e doğru bakıyordu. Bir başka mevzide de MG3 konumlanmıştı. Eylemin yapılacağı tepenin üstünde bulunan Zankirek Tepesi'ndeki konumlanması da benzerdi. Fakat buradaki sayı daha kalabalıktı, aynı zamanda burası koordine tepesi görevi de görüyordu. Diğer tepelere ek olarak bu tepede iki adet 120 mm'lik havan vardı.

"Munzur yoldaş ben başlıyorum" dedi Ağır. Her ikisi de ku-

laklarına ceplerinden çıkardıkları pamuk parçalarını tıkadılar. Ağzılarını açtılar. Bunu yapmazlarsa birazdan patlayacak olan roketin basıncı kulaklarına zarar verebilirdi. Arkalarının boş olması da bir avantajdı. Çünkü roketin namlusundan çıkış anında geriye doğru yaklaşık 25 metre bir alev saçılıyordu. Artık her şey Ağır'ın işaret parmağına odaklanmıştı. Gözler ise karşı tepedeydi. Elleri el kabzası ve kundağına sıkı sıkıya sarılmıştı. Sıranın kendilerine gelmesini bekliyorlardı.

Nihayet o işaret gelmişti. Roket büyük bir alev topu çıkararak kilitlendiği mevziye doğru yol almıştı. Roketin çıkışıyla Munzur, Savaş ve Militan da tetiğe basarak mermilerini tepedeki düşmana göndermeye başladılar. Roket tepeye çarpıp büyük bir gürültüyle patladı. Bir toz bulutu yükseldi. Düşman neye uğradığını şaşırılmış bir vaziyetteydi. Panik içinde kaçanlar, bağırانlar... Saldırının geldiği yerin tersine doğru kaçıyorlardı. Yerde iki tane hareketsiz düşman askeri vardı. Mevzidekiler kafalarını kaldıracak cesareti bulamıyorlardı. Roketin yanısıra mermiler de tepeye yönelirken küçük toz bulutlarına dönüşüyordu.

13 yıl sonra TİKKO gerillalarının Dersim'deki ilk eylemiydi bu. Bir sessizliğin parçalanışı, aynı zamanda devrimci dayanışmanın güzel bir örneğiydi. Ortak bir hesap soruştu. Tüm bu duygular ilk defa eyleme katılan, düşmana mermi yağdıran Munzur'un duygu dünyasını kabartıyordu. 45'lik şarjörünü düşmana doğrulttuğu namlulardan boşaltıyordu. Kısa bir seri atıştan sonra hedef gözeterek aralıklarla sıkıyordu. İlk tetiğe basışıyla son mermi arasındaki zaman farkı 20 saniye idi ama sanki saatlerdir süren bir kuşatmanın heyecanını yaşıyordu. Sıkıdığı mermiler yan tepeden gelen mermilerle birleşerek düşmana büyük bir korku salıyordu.

Bu arada Ağır ikinci roketi de tepeye gönderecekti. O da büyük bir gürültüyle patladı. Düşmanı daha da ürktülmüştü ikinci roket. Hala kendisine gelememiş ve karşılık veremeyecek durumdaydı. Diğer tepedeki düşman güçleri de korkudan kendi çevrelerine yo-

ğunlaşmış, olası bir saldırıyı engellemek için kendi çevresini tarıyordu. Bu durum eylem grubunun işine yarıyordu.

İkinci roket aynı zamanda eylemin sona erdiğine işaretledi. Munzur diğer tepede bulunan Savaş ve Militan'a baktı. Onlar geri çekilmeye başlamıştı. Munzur da Ağır'a seslenerek kendini aşağıya bırakmaya başladı. Biraz aşağıya bırakmasıyla birlikte konumlandıkları tepeden silah sesleri geldi. Hızlı bir şekilde dönüp baktığında Ağır'ı roketi yanına indirmiş kleşiyle tepeyi tararken gördü. Bu durum eylem planlamasında yoktu. Ağır heyecana kapılmıştı ama bu durum ona pahalıya mal olabilirdi. Keza düşman boşluğunu bulmuş, üzerindeki şok etkisini atmıştı. İlk karşılığı MG3 ile vermeye başlamıştı. MG3 Ağır'ın bulunduğu noktayı yoğun bir şekilde tarıyordu. Mermiler sağına soluna isabet etmeye başlamıştı. Ağır ise şarjörünün değiştirip karşılık vermeye çalışıyordu. Kısa bir süre içerisinde M-16'lar da çalışmaya başladı. Ağır zor durumdaydı. Munzur ona yardıma gitmeye hazırlanıyordu ki Ağır'ın sürüne sürüne çekilmeye çalıştığını gördü. 10-15 saniye içerisinde yamaçtan aşağıya bırakmıştı kendisini. Tüm eylem grubu silahların atış alanının dışına çıkmıştı.

Munzur çocukları, köylüleri hatırladı. Nasıl da korkmuşlardır. Perdeler aralanmış telaşlı gözlerle pencereden bakan kadınları anımsadı. Yaşlı anaların "*Xızırısımare vay li ve jiyo*" (*Hızır size sahip çıksın*) dualarını duyar gibi oldu. Karşı tepedeki çobanı hatırladı. Nasıl da hızlı bir şekilde davar sürüsünü uzaklaştırıyordur korunabileceği bir yere.

Önlerinde bir düzlük vardı. Bu düzlüğü geçmeleri gerekiyordu. Ama hemen tüm tepelere görüntü veriyordu. Hele düşmanın o tarafa doğru yoğunlaşmasını düşündüklerinde daha hızlı ve dikkatli olmaları gerektiğini söyledi Militan. Tek tek geçeceklerdi. Burayı da geçerse koordine grubuyla buluşacaklardı. Ondan sonrası güçlü bir araziydi. Düşman bir bütün şaşkınlığını atmamış olacak ki tahmin ettikleri karşılığı henüz verememişti. Son olarak Savaş ta

düzlüğü geçtiğinde düzlüğün ortasına ilk havanı düştü. Kendilerini yere attılar. Havan parçaları sağa sola saplandı. Arazinin değişik noktalarına serseri bir şekilde düşen havanlardan yola çıkarak kendilerine dair somut yönelim olmadığını anladılar. Ayağa kalkıp koordineye doğru hareket ettiler. Koordinedekiler de kendilerini aşağıyla bırakmıştı. Onların da gelmesiyle birlikte daha hızlı bir şekilde uygun bir yere çekilmek için mesafeli hareket ettiler.

Kinzir deresine vardıklarında adeta kan ter içerisinde kalmışlardı. Ancak hiçbir yorgunluk belirtisi yoktu gerillalarda.

“Heval durumunuz nasıl, olumsuz bir şey yok değil mi?” dedi Muharrem. Eylem sonrası birbirlerine sordukları ilk soruydu bu. *“Bizde bir şey yok”* dedi Agrır. Hemen Savaş da söze girerek *“bizde de bir şey yok, ama düşman için aynı şeyi söyleyemeyiz herhalde”* dedi.

Eylem grubu noktaya girdiğinde HPG ve TİKKO gerillaları aynı yerde grubun gelmesini bekliyordu. Hepsisi de başarmanın getirmiş olduğu sevinçle karşıladı grubu. Ayağa kalkıp sıkıca sarıldılar birbirlerine, ayrıntılara dair soru üstüne sorular soruluyordu. Eyleme katılanlar da eylem anını sanki yeniden yaşıyormuşçasına anlatıyordu. Havanın kararmasına az kalmıştı. Her iki örgütün de yönetim kademesi eylem değerlendirmesini bir gün sonraya bırakarak biraraya geldi ve kısa bir değerlendirme yaptı. Düşmanın olası bir operasyonuna karşı nasıl konumlanacaklarını kararlaştırdılar. HPG gerillaları kendi noktalarına gitmek için yamacı tırmanmaya başladı.

Düşmanın cihaz trafiği tüm yoğunluğuyla devam ediyordu. Bu durum tüm gerillaların hoşuna gidiyordu. Acaba ne konuşuyorlardı? Birbirlerine ne talimatlar yağıdırıyorlar, nasıl yardımlar istiyorlardı? Daha eylemden dakikalar öncesine kadar tepelerde meydan okurcasına dolaşan düşman güçlerinden sanki eser kalmamıştı. Şimdi *“acaba yeni saldırılar olur mu?”* kaygısıyla kendilerini savunmaya koyulmuşlardır.

Eyleme dair sohbetler bir süre daha devam etti. Nasıl da heyecanlıydılar. Yıllar sonra yapılan ilk eylem başarıyla sonuçlanmış, düşmana darbe vurulmuştu. Eylemin kitlede, özelde de parti bünyesinde yaratacağı etkiyi düşündükçe moralleri artıyordu.

Sabah bir operasyon ihtimaline karşı dinç olmak, bunun için de dinlenmek gerekiyordu. Hiçbirisinin gözüne uyku girmese de, kefiyelerini örtterek yatmaya çalıştılar. Sadece nöbetçi ayaktaydı.

- *Rojhat Batman (Suat Kılıç): HPG gerillası-23 Ekim 2012 tarihinde Dersim Merkez 'de şehit düştü.*

- *Seyit Rıza (Sancar Bulut): HPG Gerillası-2011 yazında Karadeniz 'de şehit düştü.*

- *Muharrem (Yurdal Yıldırım): TİKKO Gerillası 29 Haziran 2011 'de Dersim Çemişgezek 'te Heval Mazlum ile birlikte ölüm-sözleşti.*

Geride tanığı kalmamış yollar

Gece geçtiğim yollardan bu kez gündüz geçiyorum. Yeterince gremediklerimi bu kez daha iyi görebiliyorum. Getiğim insansız ve ıssız topraklar üzerindeki yryşm arada bir yüksekte uçan atmaca ve şahinlerin kanat ırpınışlarıyla kesintiye uğruyor, başımı kaldırıp, yükseklere bakmaktan kendimi alamıyorum. İnsansız topraklarda her bir sessiz görüntü soluğumu kesecek kadar insan kaygılarımı büyütüyor. Her attığım adımda içimde tarifi imknsız duygu selini yaşıyorum bazen sesimin çıktığı kadar çok güçlü bir şekilde “nerede bu insanlar” diye haykırmak, bağırtılarımı gidenlere, yüksekte uçan kuşlara duyurmak istiyorum. Viran olmuş bu toprakların başına gelenleri anlatacak, kaderini dile getirecek bir tek canlı taņıđın bile kalmaması, bu topraklarda daha önce yaşanmış katliamları hatırlatıyor. Katliam ve sürgün sonrası sessizliğin benzerliği gidip de dönemeyen, susturulup konuşmayanların kaderine benziyordu.

Yaşlı bir kadına, yürüme gücü kalmamış yaşlı bir erkeğe, gözlerini kaybetmiş bir hemcinsime bile rastlayamadan adımlarım bazen ileriye bazen de geçmiş anlarıma doğru götürüyordu beni. Bana bu gidip de dönmeyen, nereye gittiklerini bilmediğim insanların hikyesini anlatacak birini arıyorum. Hiç kimsenin olmaması adeta yaşananların dehşet dolu niteliğini anlatıyordu. Saatler boyu yol boyunca bir canlı taņık aradım; kargalardan ve akbabaların kanat ırpınışlarından başka bir taņık bulamadım. İssız yollarda kaybolmuş duygular içinde yürümeye devam ettim. Yüksekte uçan kobra canavarlarının ürpertici ve korkutucu motor seslerini duyduğumda sanki “*ey yolcu, sorduğun soruların, aradığın taņıkların, bulamadığın canlıların yanıtı benim korkutucu grntimde,*

yüklediğim öldürücü silahların mermi uçlarındadır” der gibi çıkardığı gürültüyle yanıt veriyordu. Etrafımda, toprak üzerinde aradığım soruların yanıtını bana gürültüyle yüksekten uçan kobra helikopterlerinin yüklediği ağır silahların ucundaki mermide aramam gerektiğini, bulabileceğimi düşünememiştim. “Demek ki toprak üzerinde aranan soruların yanıtı havada uçan canavarların motor seslerinde gizlenebiliyormuş” diye düşündüm. Üzerimden uçtuğu sürece kendimi yaprakları güçlü kalın bir ağacın altında gizlemeye çalıştım. Onları rahatsız eden sorularıma görüntümü alarak yanıt verebileceklerini düşünerek, saklandım. Bu kadar kalabalık insanların yok olmasına neden olan bu canavarın benim de sorularımdan rahatsız olabilecek kadar acımasız ve vicdansız olabileceğini düşünmeden edemedim.

Tanık arayan yolculuğuma devam ediyorum. Kalın, ince meşe ağaçlarının arasında adımlarımı zorlukla atıyorum. Arada bir rastladığım bir kaç ceviz, şekok (dağ armudu) ağaçları viran olmuş, terk edilmiş bir köye yakınlığımla hatırlatıyor. Ne bir kuş cıvıltısı ne bir çocuk sesi bile duyamamak ne kadar acı. Bir köyden geriye damları çökmüş, duvarları yıkılmış, toprak rengini almış, taş yığınları ve yoğun bir toz tabakası kalmıştı. Süngü zoruyla sürgün yemiş yıkık köyden geride sadece bütün yaşam izlerini örten yoğun bir toz tabakası vardı. Bu topraklarda sanki çocuklar, anneler, babalar, genç kadınlar yaşamamış, sanki insana ait olan hiçbir iz bırakılmamıştı.

Ben de katliam ve sürgün yaşamış bir halkın çocuğuyum. Viran olmuş insansız evlerin ıssız yolların öyküsünü ve anılarını çok iyi bilirim. Ninemin anlattıklarını yeniden yaşar gibi oluyorum. O mağrur yaşlı sesi halen kulaklarımda yankılanıyor. Onun yaşadıklarının acı dolu ağırlığı kalp atışlarımı zorluyor. Her bir adımda nefesim kesiliyor. Ninemin anlattıklarıyla geçtiğim yolların izleri birbirine karışıyor. Saklandığı yerden zorbalardan süngü uçlarından büyük bir şans eseri kurtulan ninem, çocuk dünyasında yaşadığı

kanlı ölüm görüntülerini yaşamı boyunca asla unutmadı. Anne ocağında yaşayıp gördüklerine benzer görüntülerle kapısını çaldığı tüm akrabalarının evlerinde de karşılaşmış. Yaşamı boyunca ölünceye dek hiç kimse yüzünde bir gülümseme belirtisini göremedi. Soylu bir kadının iç dünyasında yaşadıkları katliam fırtınaları dile getiremediği acılara ait ne varsa adeta yüzüne ve gözlerine resmedilmişti. Katliam görmüş çocukların gözleri hiçbir katili asla affetmeyecek kadar adalet ve vidan doludur.

Kendilerine ait bir su testisini, bakır kaplı bir siniyi, elle örülmüş bir çift yünlü çorabı, babasının ve annesinin birlikte çektiği siyah beyaz fotoğrafı bile alamadan, evlerini terk etmek zorunda bırakılan geriye dönüp yakılan damlarına bile göz ucuyla bile bakma cesareti bulamayan, süngü uçlarıyla zorla sürgün yollarına sürülen köylülerin acılarını çok iyi bilirim. Ninenin anlattıklarıyla Dersim topraklarında gördüklerim ne kadar çok birbirine benziyordu. Acılarını bile tanımlayamadan, göz yaşlarını bile kurutmaya zaman bulamadan topraklarından zorla sökülüp kopartılanların geride taşıyabilecekleri bir anlarının bile olmaması adeta vahşetin kanlı resmini sergiliyordu. Tarih boyunca kaç halk Türk devletinin kılıç ve süngü uçlarıyla katliama uğratılmıştır? Kaç halk bir daha ana topraklarına geri dönemek üzere postal ve palet izleri altında kanlı elbiseleriyle tehcire sürülmüştür? Halkların yaşadıkları kan ve ölüm dolu kader ortaklığı tıpkı konuştukları dillerdeki sürgün türkülerine ve ağıtlarına işlenmiştir. “Dile Yaman” ağıtları “Fermane kurda” ağıtlarına karışıyor. Loriler farklı dillerde aynılaşıyor.

Ey koca Dersim, viran olmuş, suskunluğa gömülmek istenen kutsal topraklar. Üzerinde kaç bin yıllık insanlığın uygarlık harfleri ve tabletleri yazılıdır. Kaybolmuş halkların acı dolu sürgün ağıtları sinmiş ağaçların ve kuşların diline. Bundandır ki uçurum kıyılarında nereye gideceklerini bilemeden dolaşan dağ geyikleri geride kalıp da Dersim’i anlatan en iyi tanıklar olmuştur. Virana

dönmüş topraklar üzerinde sürgünle tamamlanmayan insansızlaş-tırma zulumü şimdi sulara gömülerek soykırımlarını tamamlamak istiyorlar. Sürgün ve derin dipsiz sular soykırımın iki farklı keli-mesi gibi yan yana duruyor. Uçurumlara atıp sessizliğe gömemediklerini, kılıç ve kör mermilerle işlerini bitiremediklerini, şimdi zulüm sularına gömerek bitirmek istiyorlar.

Sürgüne zorlanan köylülerin kaderi daha önce kılıç ve balta darbeleriyle katledilerek sürgüne yollanan halkların kaderine ben-ziyor. Bu topraklarda insana ve canlı olana, el emeği ve göz nuruna ait olan her şeyi yok etmek, soluk alan her şeyi öldürmek, canlı olan her rengi soldurmak isteyen bir zorbalığın kalın kanlı izleri vardır. Mazlumlar ve zalimlere ait izler ve kalıntılar aynı toprak parçasında birarada bulunuyor. Kayalara çakılı Osmanlı mermi-leri, yeni Türkiye Cumhuriyeti askerlerine ait kaputlar, su matara-ları, boş kovanlar katliam mağaralarında birlikte bulunuyor. Katledip, sürgünle yok edemediğini sulara göm. Sulara gömemediğini zindana göm. Değiştiremediğin tarihi çarpıtarak yalana göm. Susturup alt edemediğin Kürt diline kilidi vurarak mahkeme dos-yalarına göm. Her sabah masum Kürt çocuklarına zorla “Türk’üm, Doğruyum” dedirterek, yalanla terbiye etmek, ancak zorbalığıyla ünlü “çağdaş” Osmanlı devletine layıktır. Tarih boyunca Ermeni-lere, Süryanilere, Rumlara, Keldanilere, Kürtlere, Alevilere yapı-lan zorbalıklar hep aynı zulüm kitabından alınmış sayfaların birer farklı numaraları gibidir. Zulumün anıları, öyküleri, ağıtları farklı dillerde söylense bile hep aynı kanlı görüntüleri dile getirir. Hep aynı süngü uçlu sürgünler dile getirilir.

Yol boyunca köylerdeki yaşamdan geriye kalan bazen devrik bir “loğ taşı”na, bazen “24” numaralı kız çocuğuna ait bir kara lastiğe, bazen yarı yabanileşmiş bir kiraz ağacına, bir dut ağa-cına rastlanır. Ya da içi hayvan dışkısıyla dolmuş yıkık bir köy okulunun duvarlarına rastlanır. Bazen geçit vermez sarp kayala-rın içine oyulmuş şahin ve atmacaların yuva yaptığı mağaralarda

çocuk kafataslarına ve kemiklerine rastlanılır. Bu dehşet verici katliam görüntüleri Dersim tarihine ait söylenen her “efendi Türk’ün” sözlerinin kocaman yalan olduğunu ortaya koyar. Her politik parti temsilcisi halklara yönelik katliamın sanığıdır. Kurşun ve sürgün hakkında karar verici politik parti temsilcileri, bizzat tetiği çekmemiş, kılıcı indirmemiş olabilir, ancak kendi yaptıklarıyla onurlu bir şekilde yüzleşmemek, halklardan özür dilememek, suçlarını daha fazla artıran bir özellikten öteye gitmez. Politik parti sahiplerinin ikiyüzlü yalanlarını dinledikçe öfke selim engel tanımadan büyüyor.

Yol boyunca karşılaştığım gerçeklik söylenen, ifade edilen hiçbir sözden daha az değerli değildir. Issızlık ve sessizlik kadar ürkütücü hiçbir şey olamaz. Hani nerede bu okulun öğretmenleri ve öğrencileri? Hani nerede bu okulun bahçesinde ip atlayan, mendil kapmaca oynayan çocukların sevinç dolu çığlıkları? Nerede bu toprakların aksakallı dedeleri, pirleri. Nerede duvarda asılı duran sazları? Nerede semah dönen ay yüzlü kadınları, ellerine kına sürmüş genç kadın ve erkekleri? Dağlarına söylenen şarkılarını neden duyamıyorum? Nerede saz çalan ozanları? Nerede dostluktan ve insanlıktan başka bir şey bilmeyen benim kirvelerim?

Köy okulunun bahçesine takılı kalıyor anılarım. Kürt çocuklarına her sabah zorla söylenen “andımız” her sabah zorla Türk olunmadığı halde Türk olunduğuna dair içilen yeminleri duyar gibi oluyorum. Çocuksuz viran olmuş okul duvarlarını geride bırakarak, yürüyüşüme devam ediyorum.

Yıkık kilise, yatağı değişmiş değirmen suyu, yağmur altında üstü yosun tutmuş duvardan geriye kalan yığılı taşlar. Adına Ermeni patikası, köylü patikası, gerilla patikası denilen yolların iç içe geçmesi, bazen yolların tekleşmesi, bazen farklılaşmasına tanıklık edilir. Ancak rastlanılmaz bir türlü tek bir insan silüetine...

Anlatsam kimse yaşadıklarımızı bilmez.

Pusu Kokuyor Haziran Akşamı

Muharrem uzun zamandır rahatsızlığı nedeniyle kitlelerden uzaktı. Vadinin tüm güzelliklerine rağmen kitlelerden uzak olma hali pek hoşuna gitmiyordu. Bir gerilla için en kötü şey, nedeni ne olursa olsun kitlelerden kopmaktır. İşte Şimdi içinde büyük sevinç ve heyecan vardı. Uzun zaman sonra kitlelerle karşılaşacaktı. Vadiye en yakın köy (yayla) 3-4 saat sürüyordu. Ama bu durum rahatsızlığını unutturmuştu. Hevallerin ricası, belli etmese de Muharrem’e ilaç gibi gelmişti. Uzun zamandır görmediği Çemişgezek köylüsünü görecekti. Hevallerin yaylalarda işi vardı ve Muharrem’in tanıyor olması nedeniyle yardım istemişlerdi. Yardım talebine olumlu yanıt verilmesiyle Muharrem de hazırlığa başlamıştı. TİKKO gerillaları ve HPG gerillaları arasında bu tür yardımlaşmalar, olağanüstü durumlar dışında artık olağan bir hal almıştı. Her iki örgüt de koşulları ve gerçeklikleri çerçevesinde birbirlerine yardımcı olmaya ve dayanışmaya özel önem veriyorlardı.

Muharrem’le birlikte yaylaya gidecek olan heval Sinan ve heval Yılmaz da (Mazlum Erenci) hazırlıklarını tamamlayıp TİK-KO’cuların noktasına doğru harekete geçtiler. Muharrem hazır bir Şekilde onları bekliyordu.

Köpekler ait oldukları çadırlara doğru gelen hareketliliğe doğru yönelmeye başlamışlardı. Hareket onlar için tehlike demekti, keza aldıkları barut kokuları duyurgalarını daha da artırmıştı. Köpeklerin yönelmesiyle birlikte çadır sahipleri de fenerlerini alıp bu sadık dostlarının uyarılarının neye dair olduğunu anlamak için işlerini bıraktı. Gerillalar da dört ayaklı düşmana karşı birbirlerine iyice yaklaştılar ve “*kirve köpeği tut, biziz*” diyerek yardım istediler. Keza köpekler gelenlere karşı iyice azgımlaşmıştı. İşareti alan çadır sahipleri köpeklerini susturup uzaklaştırdılar ve gerillalarla kucaklaştılar. Gerillalar çadıra doğru yürüyüp içeri girdi. adır sa-

hibi, elindeki feneri gelenlerin yüzüne tutup tanımaya çalıştı. Muharrem'i görünce yüzünde bir tebessüm belirdi. Sıkıca kucakladı Muharrem'i ve diğerlerini. Köylü, lüks lambasını yakarak içerinin aydınlanmasını sağladı. Kürsüler (tabureler) dizildi. Her biri bir kürsüye oturdu. Köylü de dışarda yanan ateşin başındaki çocuğa seslenerek çay koymasını istedi. Çevrede bir hareketlilik olup olmadığını sorduktan sonra hal hatır sordular.

Çoban, “Çevrede hiç düşman görmedik. Uzun zamandır bir şey yok” dedi. Köylü, Muharrem ile birlikte gelenleri tanımamıştı. Kaçkın bakışlarla bir göz gezdirdi diğerlerine. Muharrem durumu anlayınca;

“*Kirve arkadaşlar PKK'lidir*” diyerek köylünün tedirginliğine yanıt oldu. Bu arada diğer çadırdakiler de gelerek gerillalarla selamlaştı. Onlar da Muharrem'i gördüklerine sevinmişlerdi.

Zaman hızlı bir şekilde ilerliyordu Muharrem için. Uzun zaman sonra köylülerle karşılaşmış olmanın sevinciyle, zamanı dondurmak istercesine saatine bakıyordu. Gündeme ve köylülerin yaşamına dair koyu bir sohbettir sürüp gidiyordu. Dışarda da köpekler onlar geldiğinde beri susmak nedir bilmiyorlardı. Bir kere barutun kokusunu almışlardı. Yayla sahibinin uyarıları da pek bir işe yaramıyordu. Yaklaşık iki saattir çadırdaydılar. Kalkma vakti gelmişti. Ama hiçbirinin içinden kalkıp gitmek gelmiyordu. Tam kalkmaya karar verdikleri sırada köylünün “*kirvem, bir çay daha içelim*” sözleri bir kararsızlığa düşürdü onları. Daha yanıt vermeye hazırlanıyorlardı ki köylü çocuğuna “*hele ocağın üzerine bir çay daha koy*” deyince hiçbiri ses çıkarmadan sohbete kaldıkları yerden devam etti. Saatin ilerlemesi onlar için belli riskler yaratıyordu. Keza dolunay vardı o gece gökyüzünde. Düşman hareketliliği olabilirdi. Ancak gidecekleri yönde diğer arkadaşların da hareketliliği bir rahatlık yaratmış olacak ki oturma kararı vermelerinde pek de ikircikliğe düşmediler. Sohbet sürdükçe zaman ilerliyor. Ne gitmesi gerekenler hazırlık yapıyor ne de köylüler on-

ların gitmesini istiyordu. Ancak her geçen süre tehlikenin boyutunu artırıyor. Köpeklerin havlaması daha bir artmıştı. Köylü elindeki fenerle dışarı çıkarak çevreye bir göz gezdirdi. *“Bir şey görünmüyor ama yukarı tepeye doğru havlıyorlar. Bu aralar domuzlar sürü halinde geziyorlar çevrede, onlara havlıyor olabilirler”* deyince Muharrem ile Sinan kalkalım dercesine birbirlerine baktılar. Saat gece on ikiye yaklaşmıştı. İşlerini de halletmişlerdi. Yayılan çıktıklarında Muharrem;

“Heval Sinan bu köpeklerin havlamaları normal değil. Gelirken görüntümüzü almış olabilirler. Biraz hızlı hareket etsek iyi olur” deyince Sinan onu onaylarcasına seri bir şekilde öne geçti.

Muharrem gelirken yorulduğu için geri dönüşte atlardan birine bindi. Ay ışığı ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu. Pür dikkat yürüyorlardı. Sinan grupta biraz mesafe açıp önden gidiyordu. Hemen arkasında Muharrem ve Yılmaz vardı. İki saatlik bir yolculuk sonrası henüz yolu yeni yarılmışlardı. Önlerinde bir tepe vardı. Sinan hızlıca tepeye çıkarak önlerine doğru bir dübün attı. Aşağıda dar ve derin bir dere vardı. Yamacında patika olan tepeyi yatay bir şekilde keserek aşağı doğru inmeye başladılar. Geçtikleri yer düşmanın pusu için geldiği yerlerden biriydi. Bunun bilinciyle hareket ediyorlardı. Patika yaklaşık yüz metre kadar aşağı inerek dereyle buluşuyordu. Dereye ilk Sinan indi. Muharrem ile Yılmaz mesafeyi biraz kapatmışlardı. Gözleri düşmanın konumlanabileceği yerlerdeydi. Sinan emniyetini açmıştı. Gerillanın ayak sesi, atların nal sesi, nefes sesleri, cır cır böceğinin sesi ve rüzgârın hışırtılı sesinden başka ortalık sakin görünüyordu. Ta ki zalimlerin silahları patlayıncaya kadar.

Silahlar patladığında Sinan kendini patikanın yanında dereye doğru attı. Yılmaz da kendisini tepenin yamacına doğru verdi. Muharrem sesi alır almaz kendini attan aşağı attı. Atarken kolunda bir sızı hissetti. Mermi mi almıştı yoksa attan düştüğünde kolunu mu incitmişti bilemiyordu ama bir sızı hissediyordu. Düşman yoğun

bir şekilde buldukları yeri tarıyordu. Ateş böcekleri ve rüzgârın hışırtısı kaybolmuş, sadece düşmanın mermi sesleri geliyordu. Sinan mevzilediği yerden düşmana yanıt vermek için kleşini çalıştırdı. Bu arada gözüyle de Muharrem ile Yılmaz'ı aradı.

“*Heval Yılmaz, Heval Muharrem iyi misiniz?*” diye sordu. İlk yanıtı Yılmaz vermişti. 20 metre gerisindeydi Sinan'ın. Derenin hemen kenarına düşmüştü.

“*Heval ben göğsümden yaralanmışım, yürüyecek durumda değilim. Beni bırakın gidin*” dedi Yılmaz. Bu arada Muharrem sürünerek Sinan'ın yanına yanaşmıştı. “*Heval Sinan ben de kolundan yara almışım*” deyince “*hareket edebilecek pozisyonda mısınız?*” dedi. Sonra da Sinan, Yılmaz'a dönerek “*Heval Yılmaz, sakın hareket etme, yanına geliyorum*” deyince Yılmaz yine aynı yanıtı verdi. Sinan;

“*Olmaz öyle şey heval, Muharrem yoldaş da kolundan yara almış. Hep birlikte çıkacağız buradan*” dedi. Silahını tekrar düşmanın sıktığı tepeye yöneltti. Kısa bir sessizlik olmuştu. Sinan bundan faydalanarak Yılmaz'ın yanına doğru yöneldi. Muharrem de cebinden çıkardığı çitini boynuna dolayarak koluna destek yaptı. O da hemen Sinan'ın arkasından sürünerek Yılmaz'a doğru yanaştı. Her ikisi Yılmaz'ı ikna etmeye çalışıyordu. Yılmaz'ın durumu kötüydü. Ayışığı yüzüne vuruyordu. O sevecen, güleç yüzüne baktılar. Rengi solmuştu. Kan kaybetmiş ve halsizleşmişti. Sinan, yarasına baktı. Yarası derindi. Durumu ağırdı. Bu arada düşman buldukları yeri taramaya devam ediyordu. Ancak mermiler tam olarak kendilerine isabet etmiyor, üzerlerinden geçip gidiyordu. Düşmanla aralarına aldıkları küçük bir tepecik onları mermilerden koruyordu.

Yılmaz kalmakta diretiyor, diğerleri ise onu çıkarmak için plan yapıyorlardı. Kısa bir tartışmanın ardından Yılmaz ikna edilmişti. Sinan yeniden öne geçti. Muharrem yaralı koluna rağmen Yılmaz'ı sırtına alarak Sinan'ı takip etmeye başladı. Ne kolunun ağrısı ne de

fitık rahatsızlığı umurundaydı. Önemli olan hem Yılmaz'ın hem de kendilerinin pusudan çıkmasıydı. Sinan yaralıları gözeterek ağır hareket ediyordu. Tepeciğin sonuna gelmişlerdi. Kısa bir açıklıktan geçmeleri gerekiyordu. Burası oldukça riskliydi ama başka çareleri de yoktu. Düşman da susmuş bir hareketlilik arıyordu. Sinan Muharrem'e “*tam zamanı, şimdi geçmeyi zorlayalım*” dedi. Sinan önden geçti. Yaklaşık on-on beş metrelik bir açıklıktı. Muharrem sırtında Yılmaz ile yolu yarılamıştı. Ancak sanki yol bitmek bilmiyordu. Düşman da hareketliliği fark etmiş olacak ki buldukları yeri taramaya başladı. MG3 ve M16 sesleri birbirine karışırçasına adeta kan kusuyordu üzerlerine. Bu arada Muharrem sırtındaki Yılmaz'ın silkindiğini fark etti. Ardından Yılmaz'ın iniltisini duydu. Yılmaz'ın başı Muharrem'in omzuna düşmüştü. Muharrem Yılmaz'ın yeniden mermi yarası almış olabileceğini düşündü. Ensesinde Yılmaz'ın nefesini hissediyordu. Gömleğinin ıslandığını fark ettiğinde yara almış kolunun üzerinden Yılmaz'a bakmaya çalıştı. Yüz yüze gelmişlerdi. Yılmaz'ın yüzü iyice solgunlaşmıştı. Konuşacak takati kalmamıştı. Derinden bir sesle;

“*Muharrem yoldaş, beni bırakın, sizi ağırlaştırıyorum*” deyince Muharrem, aldığı yaranın acıtamadığı derinlikte bir acı hissetti yüreğinde. İlk defa bu tabloyla karşılaşmıyordu. Daha önce de yaralı yoldaşlarını bırakmak zorunda kalmıştı. Bir gerillanın en zor kararı yoldaşını çatışma ortamında yaralı bırakma kararıdır. O an içinden bir parça bırakırlardı. 2003 yılında Murat Arıca ve Bülent Ertürk'ü de böylesi bir çatışma ortamında bırakmak zorunda kalışlarını hatırladı. Saatlerce yoldaşlarını sırayla taşımışlar ve bırakmamak için ellerinden geleni yapmışlardı. Üzerlerindeki fazlalıkları atarak, yüklerini boşaltmışlar ve yoldaşlarını taşımak için enerjilerini son sınırına kadar zorlamışlardı. Ancak grubun bütününü zor durumda bıraktığına kanaat getirdiklerinde tekrar almak üzere gözyaşlarıyla ayrılmışlardı yoldaşlarının yanından. Onun dışında çeşitli kez pusulara düşmüş ve yanında başka yol-

daşları şehit düşmüştü. Ve yeniden aynı durumla karşı karşıyaydı. Bu kez kendisi de yara almıştı. Düzlüğü geçtiklerinde Heval Sinan'a seslendi. Sinan durdu. Muharrem yanına yanaştığında "Heval ne oldu?" diye sordu. "Yılmaz'ın durumu kötü, yeni yaralar aldı" dedi Muharrem. Yılmaz'ı sırt üstü uzandırmışlardı. Karından ve omuzundan aldığı yaralar kan kaybını iyice artırmıştı. "Beni bırakın" diyordu. El bombasını raxtından çıkararak kararını açıklarcasına Sinan ve Muharrem'in yüzüne baktı. "İkisi de olmaz heval, birlikte çıkacağız buradan" dediler. Sesi iyice kısılmıştı Yılmaz'ın. Son enerjisini Muharrem ve Sinan'a kendisini bırakmaları için ikna etmek üzere harcıyordu. Geri kalan enerjisini de olası bir durumda el bombasının pimini çekmek için saklıyordu.

Düşman buldukları yeri taramaya devam ediyor, düşman arka arkaya aydınlatma fişeği atarak zaten ayışığının aydınlattığı çevreyi gündüz gibi ışıtıyordu.

Silahlar ilk patladığı anda diğer grup noktaya yeni varmış ve yatma yerini hazırlıyordu. Silah seslerini duyduklarında hepsi uzandıkları yerden seslerin geldiği yöne doğru baktılar. Aydınlatmalarında atılmasıyla birlikte "Heval pusu bu" dedi Zilan. "Arka daşların hattından geliyor ses." Hepsi gelen silah seslerinin M16 ve MG3 sesleri olduğunu çıkarmışlardı. Aralarında uzun bir mesafe olmasına rağmen kuş bakışı karşılıklarına gelmesi sesleri net almalarını sağlıyordu. Hiçbir şey yapamamanın ağırlığı vardı üzerlerinde. Hiçbiri kabullenirse de arkadaşların pusuya düşmüş olma ihtimaline yordular hareketliliği. Aydınlatmalar ve silah seslerinin uzun sürmesi umutlarını artırmıştı. Beklemekten başka çareleri yoktu. Ve beklemeye koyuldular.

Yılmaz tartışmayı kazanmıştı bu kez. Muharrem ve Sinan Yılmaz'ı uygun bir yere yatırdılar. Sinan, Yılmaz'ın taşıdığı kanası omzuna astı. Yılmaz, el bombasını çoktan hazırlamıştı zaten. Elinde

sımsıkı kavrıyordu bombayı. *“Bir PKK geleneğidir düşmana teslim olmaktansa kendini feda etmek”* dedi Yılmaz. *“Arkadaşlara ve yoldaşlara benden selam söyleyin. Hepinize başarılar”* diyebildi son olarak. İyice halden düşmüştü. Ama yine de gözlerinin ışıltısı sönme bilmiyordu. Son bir kez Yılmaz’a bakarak yanından ayrıldılar. İçlerinde büyük bir burukluk vardı. Ayakları gitmek, gözlerdeki yaş dinmek bilmiyordu. Çok zor bir karar vermişlerdi. Ama başka çareleri kalmamıştı. Genç bir yüreği, genç bir gerillayı, yüreği coşku dolu bir militanı bırakmanın zorluğuyla çıkmaya çalışıyorlardı pusudan. Elli metre kadar ilerlemişlerdi ki Muharrem Sinan’a seslendi. *“Heval kasığımdan da yara almışım. Daha fazla yürüyemeyeceğim. Beni bırak sen hızlı bir şekilde çık”* dedi. Sinan’ın itiraz edeceğini biliyordu, çünkü kendisi de defalarca bunu yapmıştı. Ama durumunun ağırlığını bildiği için Sinan’a başka çaresinin olmadığını anlatmaya çalıştı. Kendisinin de defalarca bu durumla karşı karşıya kaldığını, böylesi bir kararın zor olduğunu ve yapacak başka bir şeyin kalmadığını anlatarak *“birimizin bu pusudan çıkması ve anlatması gerekiyor. Bunu yapabilirsin heval. Seni anlıyorum. Zor bir kararla karşı karşıyasın ama arkadaşlara ulaşmalısın”* dedi. Sinan Muharrem’in deneyimine güveniyordu. Fazla ısrarın bir işe yaramayacağını düşünerek Muharrem’in de silahını aldı. Şimdi omuzunda iki silahın ötesinde yoldaşı ve siper yoldaşının ağırlığı vardı. Bu yükü arkadaşlarına ulaştırma sorumluluğunu üstlenmişti. Henüz Muharrem ile vedalaşmamıştı ki; Yılmaz’ın bulunduğu yerden büyük bir gürültü koptu. Yılmaz bombasını patlatmıştı. Gece susmuş, yıldızlar yollara dizilmiş, misafir olanı bekliyordu. Kalanların ise bakışları yıldızlara yönelmiş, en parlak olanını izliyorlardı.

Sinan bir kez daha aynı duygu yoğunluğuyla Muharrem’in başucundaydı.

“Haydi heval. Fazla zaman yok. Uzaklaşman ve arkadaşlara ulaşman gerekiyor. Onlara selamlarımızı götür. Silahlarımız sizlere emanet. Yılmaz’la kanımız birbirine karıştı. Son yıllarda ne

de çok kanımız karıştı arkadaşlarınızla. Heval Eylem ve Mehtap yoldaş, Mahmut Polat ile Hıdır Oğur, şimdi de bizimki. Belki daha niceleri olacak. Ama zafer de böyle kazanılmayacak mı? Ortak düşmana karşı savaşıyorsak ölümümüz de ortaklaşır. Bundan daha büyük bir dostluk bağı yoktur” dedi Muharrem. Sinan söyleyecek birkaç kelimeyi toparlamaya çalıştı ama başaramadı. İlk defa böyle bir duygu yaşıyordu. Kolay değil, arkasında yoldaşını, siper yoldaşını bırakmak. Ancak yaşayanlar bilir bu duyguyu, bir de yaşayanların anlatımlarını paylaşanlar...

Son bir kez daha baktı Muharrem’in yüzüne. Ay ışığı yüzünü aydınlatıyordu. Sinan çitini çıkardı cebinden Muharrem’in yüzündeki teri sildi. Muharrem’in yeleğini çıkartarak başının altına yastık olarak koydu. Omuzunda çapraz attığı kefiyesini çıkartarak Muharrem’in üzerine örttü. Muharrem de artık güçten düşmeye başlamıştı. Bırakmak istemese de zorunlu olarak gitmesi gerekiyordu. Gözden kaybolana kadar Muharrem’e baktı.

Kendisini dereden yukarı vurdu. Birkaç dakika geçmişti ki helikopter sesleri gelmeye başladı. Adımlarını hızlandırdı. Helikopterler üzerine yaklaştığında kendisini yere yüzükoyun attı. Bir süre öylece bekledi. Helikopterler esas olarak pusu yerinin üzerinde yoğunlaşmıştı. Yeniden ayağa kalktı. Muharrem ve Yılmaz’ın selamını arkadaşlarına, silahlarını yeni ellere ulaştırmak için yola koyuldu.

Savaşın yasaları vardır

Köye girebilmek için havanın kararmasını bekliyorlardı. Yaklaşık yarım saatleri vardı ve zamanı geçirmek için kısa bir sohbet açılmıştı sürece dair. Tam karşılarında ise alanda bulunan karakol görünüyordu. Grubun siyasi komiseri “*alandaki uzun zamandır eylem çıkaramadık, önümüzdeki süreçte bir yoğunlaşma içerisine girmemiz ve iyi bir eylem yapmamız lazım*” dediğinde bütün gerillaların yüzü karşısındaki karakola döndü.

“*Ne karakola ne de araziye çıkan gücüne uzun zamandır herhangi bir eylem yapılmış*” dedi grup komutanı.

“*Tüm yoldaşlar buraya doğru bir kafa yoruş içerisinde olsun, yarın değerlendirme yaparız*” diye de ekledi.

Hareket saati geldiğinde gerillalar yarım kalan planlarıyla yola koyuldu. Yarım bırakmak istemiyordu hiçbir gerilla planlamasını, sanki saniyeler dahi girse araya eylem yapacak hedef bulamayacaklar hissine kapılıyorlardı. Köyde yakın bir taraftarlarının evine gitmişlerdi. Her görüştüklerinde “*artık sesinizi bekliyoruz. Köylü güce tapar. Otoritenizi sağlamanız için bu gerekli. Köylü silahın gücünü iyi bilir. Düşman da uzun zamandır rahat. Rahatını bozmanız lazım*” derdi. Eleştirilerinde katılmadıkları noktalar olsa da genel olarak haklılığını her defasında belirten gerillaların yanıtları pek tatmin etmezdi köylüyü. Çünkü “*halk verdiğin sözünü tutmazsan sana güvenmez*” sözünü inanarak savunurdu her seferinde. Konuşma bu temelde giderdi daha çok bu eve girdiklerinde. Yine aynı konunun açılması hiç şaşırtmamıştı gerillaları.

Bir gün sonra yapılan toplantıda bütün gerillalar, köylü konuşurken aklından geçenleri söylediğinde hepsi düşündüklerinin ortak olduğunu fark etti. Ki bunun ortak bir düşünce olması normaldi, keza köye gitmeden önce kendileri de aynı konuyu tartışmışlardı. Ve şimdi konuştukları hedefe yönelik planlama

yapıyorlardı. Grubun Siyasi Komiseri alana yeni gelmişti, bu nedenle alana ve düşman hareketliliğine dair diğer gerillaların verdiği bilgileri pür dikkat dinliyordu, keza kaçıracağı her ayrıntı planlayacakları eylemin başarısında bir dezavantaj yaratabilirdi.

“Dün akşam köy faaliyetinde de gördük. Halkımız silah sesi bekliyor. Süreç içerisinde yürüttüğümüz kitle faaliyetini bir eylemle sonuçlandırmalıyız. Artık faaliyetin son günleri yaklaşıyor. Planlamamızı hem buna hem de yakın süreçteki seçim çalışmalarımıza paralel bir şekilde yapmamız lazım” deyip, öncelikle savaşıci bileşenin düşüncelerini almak için söz verdi.

Tek tek söz alan yoldaşların ardından komutan ve siyasi komiser yoldaş aktarılan bilgiler üzerinden planlama yapmak için ayrı bir yere geçtiler. Diğer gerillalar ise günün diğer işlerini yapmak için dağıldılar.

“Karakolun hareketliliğini bir süre daha denetleyelim, var olan bilgilerimizi somutlamak için istihbarat çalışmasına da önem verelim. Ama şimdilik en gerçekçi olanı araziye çıkan gücünü darbelemektedir. Karakola yönelik bir saldırıya dair henüz kapsamlı bir hazırlığımız yok. Bunun için zaman gerekir, fakat zamanımız kıstı. Zaten araziye çıkan gücüne dair asgari bir bilgimiz de var. Bunu yaşama geçirirsek sonuç alabileceğimizi düşünüyorum” diyerek görüşünü belirtti komutan yoldaş.

Hemen ardından Siyasi Komiser devam etti;

“Bence de uygun. Hem zaten süreç politikamıza ve dönemsel yönelimimize uygun bir eylem olur.”

Artık hedef netleşmiş ve teknik ayrıntılarına dair planlama başlamıştır.

“Karakoldan çıkan güç gece saatlerinde tepelere yerleşmek için yolu kullanıyor. Yolu üst tarafına pusula atabiliriz. Bunun için köyünün yol ayrımı uygun bir yer. Mayınlama da yapabiliriz. Konumlanan ilk grup mayını patlatır. İkinci grup da koordineli bir şekilde saldırıyı başlatır. Kleşlerin etkin kullanımı eylem için ol-

dukça belirleyici bir yerde duruyor çünkü ağır silahımız yok, düşmanın ilk refleksi çok önemli o nedenle inisiyatifi ilk elden sağlamamız gerekir” dedi.

Siyasi komiser yoldaşın da gelen öneriyi uygun bulmasıyla eylem tarihini kararlaştırdılar. Karar tüm bileşenle bir kez daha tartışıldı ve eylem kararı planlamasıyla beraber açıklandı. Grubun en büyük dezavantajı neredeyse tamamının bugüne kadar herhangi bir eylem pratiğine girmemiş olmasıydı. Ama bu hiçbirini kaygılandırmıyordu. Keza pratiğe girmeden gelişimin olmayacağını da sayısız pratiklerine tanık olmuşlardı.

Günler geçip eylem tarihi yaklaştıkça gerillaların heyecanı bir bilinmezlik haline dönüşüyordu. Çünkü koşulları yeterince değerlendirememenin neden olduğu planlama hataları eylem tarihine kadar yetiştiremeyecekleri görevlerin ortaya çıkmasına neden olmuştu.

“Savaş öznel düşüncelerimizle, beklentilerimizle yürütülmüyor. Kendine özgü yasaları ve değerlendirilmesi gereken koşulları vardır. Bu konuda düştüğümüz yanlılgılı bakış açımız, planlarımızın hayata geçmesine engel oluyor” demişti grubun siyasi komiseri bir sohbet sırasında.

Belirlenen tarih geldiğinde henüz işlerini tamamlayamamışlardı. Bu nedenle eylem doğal olarak iptal edilmişti. Bu arada daha önce gittikleri taraftarlarının evine birkaç kez daha gitmişlerdi ve her seferinde sohbetin dönüp dolaşıp eylem konusuna gelmesi ise daha bir yaralıyordu gerillaları. Keza işlerini tamamlamış olsalardı en azından eylem için harekete geçebileceklerdi.

Yine de en kısa zamanda işlerini tamamlayıp, koşulların tekrar olgunlaşmasıyla beraber yarım kalan eylem planını hayata geçirmek için çaba sarf ediyorlardı. Belirlenen tarihin iki gün sonrasıydı ve yola koyulmuşlardı. Gidecekleri yol uzundu ve birçok pusu yerinden geçmeleri gerekiyordu. Ay ışığı dolunaya dönmüş, düşmanın olası hareketliliği artmış olabilirdi. Bunu biliyorlardı,

zaten ilk planladıkları eylemi de buna göre örgütlemişlerdi. Yola çıkmadan önce geniş bir araziye görebilecekleri noktaya doğru yürüdüler. Henüz hava kararmamıştı ve çevreye dürbün atabilecekleri uygun bir zamandı. Yaklaşık bir saat boyunca değişimli bir şekilde çevreyi gözetlediler. Cihazda düşmanın kanallarına dair bir hareketlilik vardı fakat kendi görebildikleri, netleştirebildikleri herhangi bir hareketlilik fark edememişlerdi. Yaklaşık 3 saatlik bir yürüyüşten sonra yolları üzerindeki bir köye uğramışlardı. Düşmanın arazi kanalı gerillanın deyimiyile “full” vuruyordu. Birkaç kez cihaza baktıktan sonra artık çok fazla önemsememişlerdi. Köye girdiklerinde kapısını ilk çaldıkları evde kimse yoktu. Işığı yanan eve doğru yürüdüler. Karakol köyün içini görüyordu. Bunun için ağaçları kendilerine kamufle yaparak yürüyorlardı. Eve vardıklarında ev sahiplerini kapı önünde oturur buldular. Birden telaşlandılar. Gerillalar köylülerin bu telaşından bir şeyler olduğunu sezdi. İlk giren gerilla “*çevrede bir şeyler var mı?*” diye sorduğunda “*domane ma, vijer sonde radeesker di ovoke hete cer şiyе. (Dün akşam bizim çocuklar aşağı doğru yol yol yürüyen asker görmüş.)*” deyince köylülerin telaşını anlamış oldular.

Ayaküstü kısa bir değerlendirme yapıp, oturmaya karar verdiler. Ev halkından uzun süredir gerillalarla karşılaşmayanlar vardı ve heyecanlarından bu belli oluyordu.

Köye girerken karşı köyden davul, zurna sesi geliyordu. Köylülere sorduklarında köyde düğün olduğunu öğrendiler. Özellikle düğün sahibini öğrendiklerinde gerillalar birbirlerine, “hesaplamadığımız birçok şey bu güne denk gelmiş” der gibi bakış fırlattılar.

Saatler ilerlemiş, kalkma saati gelmişti. Köylüler gerillaya erzak hazırlarken, birkaç gerilla nöbetçi yoldaştan bilgi almak için evdekilerle vedalaşıp çıktı. Biraz sonra evde kalan gerillalar da tek tek vedalaşıp çıktılar. Nöbetçi gerilladan bilgi alan öncüler gidecekleri hatta doğru devam ettiler. Komutan yoldaş da nöbetçi-

nin yanına gelip bilgi aldıktan sonra kalan grubun yürüyüş düzenini belirledi ve ardından öncü grubun peşi sıra mesafeli bir şekilde gittiler. Karakol tam karşılarında denk geliyordu. Normalde yoldan gitmemeleri gerekiyordu. Kendilerini araziye vurmaları ve karakola karşı görüntülerini kırmaları gerekiyordu. Önlerinde çit vardı. O çitin geçiş veren yerini aradı öncüler bir süre. Grubun öncüsü uzun zamandır alanda faaliyet yürütüyordu. Diğer gerilla ise yeni gelmişti. Bir süre daha çitin etrafında dolandılar ve yol yol gittiler. Karakol ışıklarını söndürmüştü ve sadece iki ışığı yanıyordu. O da yürüdükleri yoldan, bir köyün sönük ışıkları gibiydi. Oysa karakol ışıkları yandı mı, kilometrelerce öteye yansırı. Bölgedeki hiçbir köyün ışığı bu kadar güçlü değildi. Bundan dolayı yanılmışlardı ve yollarına devam ediyorlardı. Bir ara öncü yoldaş, yolun altındaki kavak ağaçlarına doğru yöneldi ve arkadaki grubun yaklaşmasını bekledi. Bu arada yanan ışıkları netleştirmek için dürbünü çıkarıp baktılar. Ve karakolun ışıkları olduğunu netleştirdiler. Grup geldiğinde komutan yoldaş ve öncü yoldaş arasında kısa bir diyalog geçti.

“Bizim gitmemiz gereken yerin burası olmaması gerekiyor” dedi komutan yoldaş.

“Biz de fark ettik ama biraz geç oldu, sanki köyün çıkışındaki çitleri geçmemiz gerekiyordu, orayı bulamayınca yol yol devam ettik. Bu arada karşıdaki ışıklar karakolun ışıkları, büyük ihtimalle arazide gücü var. Onun için söndürmüş olabilir” dedi öncü yoldaş.

“Evet, zaten arazi kanalı da uzun zamandır hızlı bir şekilde vurmaya başladı. Dikkat edelim. Yolun az ilerisinde düşmanın pusu yeri var. Köylülerin gördüğü asker, karakolun gücü ise buraya pusuya yatmış olabilir.”

Komutanın bu sözlerini onaylayan öncü, *“doğru, zaten bir süredir karakolun karşısında da yürüyoruz, görüntümüzü almışsa bilgi vermiş olabilir arazi gücüne. Biz önden gidelim, siz de me-*

safeli bir şekilde gelirsiniz. Yol virajını döndükten sonra görüntü kırılıyor. Daha önce buradan geçmiştim. Oradan da aşağıya vururuz kendimizi” dedi. Ve yine yanındaki yoldaşla yola girdi.

“Emniyetin açık olsun, pusu yerine yaklaşıyoruz” dedi öncü yoldaş yanındakine.

Ay ışığının avantajıyla yoldaşının kafa sallayarak onayladığını gören öncü, mesafeli bir şekilde yolu iki taraflı yürümeleri gerektiğini söyledikten sonra çift sıra avcı kolu biçiminde düşmanın olası pusu atabileceği tepenin yanına yaklaştılar. Emniyetler açık, eller tetikte ve silahların yönü düşmanın konumlanabileceği yöne doğru ateş etmeye hazır bir şekilde yürüyüşlerine devam ettiler. Adımları biraz yavaşladı. Pusu yerine girerken ayak seslerinin kendilerinden önce gitmesini istemiyorlardı. Kısa bir an, az sonra olası bir karşılaşmanın daha önce buradan geçişinden daha fazla ihtimal olabileceğini ve bu nedenle çok dikkat etmeleri gerektiğini düşündü öncü yoldaş. Gerillada tesadüflere yer yoktur, her anı planlı ve programlı olmak zorundadır. Tesadüfler ise bu konulardaki öznel düşüncelerden kaynaklanan hatalı yargılar sonucu yaşam bulur ki, bunun en yakın örneğini Ovacık'taki pusuda Ferdi ve Çiğdem yoldaşların şاهدetlerine neden olan pratikte görmüşlerdi.

Yürüyüş kolu mesafeli bir şekilde ilerliyordu, öncü grupla ana grup arasında yaklaşık elli metre mesafe vardı. Pusu yerinin altındaydılar. Yol ile pusu yerinin arasında yaklaşık 10 metre bir yükseklik vardı. Kafalarını tekrar kaldırıp kulak kabarttılar tepeye doğru. Keza düşman konumlanmış ise az sonra geceyi yırtarcasına böğüren silah sesleri çınlatabilirdi ortalığı, oysa şimdiki tek ses karşı köydeki düğünden gelen davul zurna ve ayak seslerinden başka bir şey değildi.

Şimdilik herhangi bir hareketlilik belirtisi yoktu. Yine de tedbirli olmak gerekiyordu, keza düşman ana grubun gelmesini bekliyor olabilirdi. Dönüp ana grubu kontrol ettiler. Aralarındaki

mesafe aynıydı. Yola devam ettiler. Viraja yaklaştılar. Virajı döndükten sonra kendilerini aşağıya bırakıp yoldan çıkacaklardı. Ayışığı gün gibi aydınlatıyordu ortalığı. Tam virajı dönmek üzereydiler ki, öncü yoldaş, karşıdan gelen karartıları fark etti. Fark etmesiyle durması ve mevzilenmesi bir oldu. Arkadan gelen yoldaşı uyarmak için seri bir şekilde bakmak için döndüğünde yoldaşı yanına varmıştı. Henüz ne olduğunu fark etmeden, öncünün kolundan tutması bir oldu. Köylüler mi, yoksa düşman mı, hızlı bir karar vermek gerekiyordu. Keza saniyelerin akışı bile birçok şeye neden olabilirdi. Sonra gelenlerin askeri bir yürüyüş kolunda olduklarını fark etmeleriyle beraber kleş sesleri ortalığı inletti. Şimdi artık davul zurna sesine kleş sesleriyle beraber, vurulan düşman unsurlarının bağırışları eşlik ediyordu. Öncü yoldaş, düşen askeri gördü ve namluyu ona doğru çevirdi ve yattığı yeri taradı. Mermiler ay ışığına rağmen kızıl bir şerit gibi gidiyordu hedefine. Bu arada düşman bağırışları da anlaşılmaya başladı. Henüz düşman ne olduğunu anlayamadan canını kurtarma telaşına düşmüştü. Karşılık dahi verebilecek durumda değillerdi. Konuşan sadece gerillaların silahıydı.

Düşman ise “kaçın”, “yukarı, yukarı”, “dikkat edin”den başka bir şey diyemiyordu. Bir ara düşmana baktıklarında pusu yerine doğru kaçmaya çalıştıklarını gördüler. Fazla zaman kaybetmemeleri gerekiyordu, arazi yapısı zayıftı. Keza düşmanın teknik üstünlüğünü devreye koyması an meselesiydi ve helikopter her an gelebilirdi.

Geldikleri yönü göstererek “*geri çekilelim*” dedi öncü yoldaş yanındaki gerillaya. Yoldaşı çekilmeye başladı, kendisi mevzilendi ve yoldaşının bir mesafeye kadar çekilmesini bekledi. Sonra uygun bir şekilde kendisi de çekildi.

“*Mevzilenin!*” komutu verdi grubun komutanı. Öncü grubun pusuya düşmüş olabileceğini düşündüler. Keza öncü grup pusu yerine vardığında silah sesleri gelmişti. Yolun sağına ve soluna mev-

zilendiler. Hepsinde tedirgin bir bekleyiş vardı. Grubun en önündeki gerilla kendilerine doğru bir karartının yaklaştığını fark etti ve silahını karartıya doğru yöneltti. Karartı biraz daha yaklaşıncaya gelene kadar yoldaşı olduğunu anladı.

Davul zurna susmuş, silah seslerini dinliyorlardı karşı tepedeki köylüler. Uzun zamandır bölgedeki karakolun rutin taramaları dışında başka bir silah ses duymamışlardı. Bu kez gelen seslerin ise bir çatışmaya ait olduğunu anlamaları zor olmadı buna rağmen. İzlemek ve bir şey yapamamak zor geliyordu.

“Araçlardan konvoy yapıp, yola koyulalım. Oradan gelen düşmanı oyalayalım, gerillalar da rahat bir şekilde çekilsin” düşüncesi hepsini bu düşünsten sıyırdı ve harekete geçtiler.

Bir diğer köyde ise evde bir köylünün çaresizliğe isyan eden gözyaşları, yanı başındaki yaşlı anasının yılların yaşanmış bilgeliğiyle söylediği;

“Merak meke, domena mara çı nebi. Na vengi tufenge domena mara. Düşmene bi zaf venge tufenge yeno. (Merak etme bizim gençlere bir şey olmamıştır. Bu silah sesleri bizim çocukların. Düşman olsa daha çok ses gelirdi)” sözleriyle kurumuştur. Tam o an pencereden görünen yolda iki tane ambulans gören ana.

“Ez ne vana tufenge lazema. Laze mare çı nebi. Sera laze mara ambulans ne yano (Demedim mi, bunlar gençlerin silahları diye. Bak gençlere bir şey olmamış. Yoksa onlar için ambulans gelmezdi)” deyince anasının deneyimli anlatımlarıyla rahatladı genç

Öncü yoldaş, yol kenarına konumlanmış olan yoldaşlarının yanından “geri çekilin, biz iyiyiz” diyerek geçti ve yine grubun ters yönde önüne geçmiş oldu. Diğer yoldaşlar da savunmalı bir şekilde mevzilendikleri yerden çıkarak mesafeli bir şekilde öncüyü takip ettiler. Düşman ilk anın şaşkınlığını atmış ve şimdi karşılık veriyordu ama saldırının nereden geldiğine dair kesin bir sonuca

varamamış olacak ki, silah sesleri gerillanın çekilme yönüne ters taraftan geliyordu. Bu durum elbette gerillaların işine yaradı ve rahat bir şekilde çekildiler.

Bir süre durmadan koştular. Artık çatışma alanının dışına çıktıklarını netleştirdikleri yerde öncü yoldaş durdu ve grubu bekledi. Komutan yoldaş hemen arkasındaydı.

“Bir tanesini devirdik” dedi öncü yoldaş.

Yanına yaklaşan siyasi komiser ve komutan yoldaşın tedirgin bakışları birden büyük bir sevince dönüştü.

“Elinize sağlık” dedi öncü yoldaş. Daha fazla ayrıntıyı noktaya bırakarak ne yapmaları gerektiğine dair ayaküstü bir planlama yaptılar. Hızlı olmaları gerekiyordu. Bir iki dakikalarını alan planlamanın ardından çekilecekleri ve konaklayacakları yeri belirlediler ve harekete geçtiler. Mesafeli gidiyorlardı. Düşman o tarafa çekilebileceklerini hesaplamamış olacak ki henüz buldukları yere doğru bir yoğunlaşması yoktu. Korkularından kendi çevrelerini tarıyorlardı. Düşmanın konumlandığı tepenin hemen elli metre kadar altında bir köy vardı ve düşman buna aldırış etmeden rastgele sıkıyordu.

Genç bir köylünün *“ateş etmeyin, babam davar otlatıyor”* çağlığına asker *“içeri gidin, hem teröristlere ekmek verin, hem de onları korumaya çalışın”* diyerek adeta tüm hıncını ve kinini köylülere kusuyordu.

Geri çekildikleri arazinin yapısı çatışmanın olduğu alana göre kısmen güçlüydü ancak parça parça açıklıklardan geçmeleri gerekiyordu. Bu noktaları ise düşmanın konumlanmış olduğu tepenin görmesi mümkündü. Bunu hesaplayarak çekiliyorlardı. Geniş bir açıklıktan geçtiler. Tekrar meşe ağaçlarının arasına girdiklerinde helikopterlerin sesleri gelmeye başladı. Hemen uygun bir yer bulup kendilerini kamufle ettiler. İçerisinde buldukları pulcuk çok güçlü değildi. Büyük bir kaya parçası bulup onun arkasına sıkıştı tüm grup. Burası en azından helikopterin görüntü almasını engel-

leyecek bir verdi. Yaklaşık yarım dakika sonra helikopterin projektör ışığı aydınlatıyordu ortalığı. Bir süre helikopterin gelmesini beklediler gizlendikleri yerde. Ancak helikopterin sesi gelmesine rağmen kendisi yoktu ortalıkta. Anlaşılan o ki düşman gerillaları başka yerde arıyordu ve yoğunlaşması da oraya dairdi. Gerilla verdiği kararlar düşmanı yanıltmıştı. Gerillanın en temel anlayışlarından olan “düşman seni doğuda sanırken sen batıda hareket et” pratikte yaşam buluyordu.

Yaklaşık yarım saat dolaşan helikopterler bir sonuç alamayınca gerisin geri gitmeye başladı. Birkaç dakika sonra da gerillalar girdikleri kayanın arkasından çıkarak yola devam ettiler. Bir derenin içine girdiler. Derenin yamacında yürüdüler düzlüğe varana kadar. Otlar insan boyundaydı ve kendilerini saklıyordu. Grup, artık arazinin ayrıntısında hareket ediyor olmanın avantajıyla ama yine de tedbiri elden bırakmadan devam ediyordu yoluna. Aralarındaki mesafeyi azaltmış, birbirlerinden kopmamak için yakın yürüyorlardı. Aniden “pırrrr” diye helikopter sesini andıran bir ses duyular yakından. Helikopter olabileceğini hesaplayarak mevzilen-diler hızlıca. Saniyeler zarfında olan bu olağanüstü hareketlilik, otların arasından çıkan keklik sürüsünü fark etmeleriyle bozuldu ve normal seyrine döndü.

Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra planladıkları yere ulaşmışlar, zaman bir hayli geçmiş ama çatışma alanından da bir hayli uzaklaşmışlardı. Önlerinde tırmanmaları gereken son bir tepe daha vardı. Oraya vardıklarında çatışmanın olduğu yere de hakim bir pozisyonda olabileceklerdi. Tepeye tırmanmaları bir hayli zor oldu çünkü yaklaşık 2 saattir hiç durmadan yürüyorlardı ve yorulmuşlardı. Ama zaman daha fazla uzamadan noktaya varmaları gerekiyordu ve kendilerini zorlayarak mola vermeden çıktılar tepeyi, kan ter içinde.

Gecenin yorgunluğuna rağmen, gün ışımadan uyandı tüm birlik. Keşif için giden nöbetçi yoldaşın dışında kalan tüm gerillalar,

bir operasyona karşı hazır beklediler keşfin bitmesini. Sabahın ilk saatleriydi ve o ana kadar olağanüstü bir durum görünmüyordu.

Cihazdan geçen konuşmaya odaklandı kulaklar. “Başınız sağ olsun” cümlesi herkesin gözlerinin ışmasına neden oldu. Çatışmaya dair aldıkları ilk somut bilgiye yordu hepsi bu konuşmayı. Sonradan köylülerden öğrendiklerine göre eylem sonrası bir asker yaralanmış, bir asker de imha edilmişti.

“*Bu halk insanın imanını tazeler*” dedi bir gerilla köylülerin eylemin ardından yaklaşımlarını öğrendikten sonra. Gerçekten de köylüler birçok riski göze alıp gerillalara yardım etmeye, çatışma alanından çıkarmaya, çeşitli istihbarat bilgileri toplamaya ve daha birçok konuya dair ellerinden geleni yapmaya çalışmıştı. Ama eksik olan bir şeyler vardı. Kitlelerin örgütlenmesi! Kuşkusuz derin bir sevgi ve saygı duyuyorlardı gerillalara. Ama asıl olan onları harekete geçirmek ve kendi savaşlarının bir parçası, sahiplenicisi ve yürütücüsü haline getirmek gerekiyordu. Bu konuda gerillalar üzerlerine düşen sorumluluğu hatırladılar tekrar. Bu konuda en büyük sorumluluk kitleleri örgütlemek, savaşı yükseletmekti.

Gökyüzündeki davetsiz misafirler

Gökyüzüne uzanmış bir ok gibi yükselen Yılan Dağı'nın eteğinde doğup süzülen Ali Boğazı suyu, bir süre ilerledikten sonra Tagar suyuyla kucaklaşıp, usul usul akar vadinin içinde. Güneşin doğuşuyla batışı arasındaki aydınlık olmasa, düşmana korku salan vadinin gizem dolu tüm heybetini saklar karanlıklar. Ne ki vadiyi bilenler karanlığa rağmen izlemekten büyük bir keyif alırlar. Sarp kayalıklarına tezat yavan yamaçları olsa da, asi insanına bu özelliği kazandıran etmenlerden birisidir zorlu arazi yapısı. Zirvelere tırmanan kıvrımlı patikalar boncuk boncuk akan bir tere dönüşür yürüyüşlerde. Ama zirvelere varıldığında vadinin silueti, aşağı inildiğinde ise tarihinin izleriyle buluşmanın heyecanı siliverir tüm yorgunluğun belirtilerini.

Mermi izleri altında fidan çağlarını yaşayan ağaçların sonbaharda dökülen yaprakları bir tomurcuk olup patlayıverdiğinde bir bir, yeni bir gömlek olup saklar dağ geyiklerini.

Düşmanın hedefi halindedir kucak açtığı için gerillalara meşhur Ali Boğazı. Dersim adı direnişle anıldığı kadar direnişlere ev sahipliği yapmış mekânlarını da duyurmuştur dosta düşmana. Ali Boğazı da bu yerlerden birisidir. 38'de direnişçilerin bağına sapsanmış mavzer mermilerinden birkaçını da hemen girişindeki bir taşla sapsanmıştır postallılar iz bırakırcasına geleceğe. Ne ki kendi bağına sapsanan kurşunlardan daha çok acıtmıştır saklayamadıklarının yarası. Bir gözyaşı olup akarken yılların yaşanmışlığına gözelerden akan sular, ab-ı hayat olur bir tas su için dostlarına. Oysa aynı su bir zehir kadar acı olur kan kusturan zallimlerin ağzında.

Yıllar geçmiş olsa da 38'in ardından yeni direnişlere mekan bu diyarda yeni muharebeler yaşanır, yaşanmaya devam eder, kötülükler yok olana kadar.

Baharın coşkusu bir başka olur Ali Boğazı'nda. Dolaşır her karışında gerillalar. Her adımda keşfedilmiş bir yerin sevinci kaplar yürekleri. Paylaşımlara konu olur sürekli gezginlerin keşifleri. Ne ki istenmeyen misafirleri olur nergis kokulu baharda gökyüzünü işgal ederek.

Bir mengene gibi sıkıştırmaya çalışsa da Amutka ve Akirek karakolları vadiyi, yine de dışlerin arasına sığmaz Ali Boğazı. Bilinmezliklerle doludur düşman için zirvelerinde patlamaya hazır volkan gibi bekleyen mayınlar.

“Rojbaş” saatinden on beş dakika önce kaldırılmıştı keşifçi yoldaşlar. Henüz şafağın ilk habercilerinden olan kuş civıltıları doğayı kaplamadan yerleşmeleri gerekiyordu keşif yerine. Haydar ve yanındaki yeni bir gerilla olan Kinem dürbünlerini kılıflarından çıkarıp güneş Kırmızı Tepe'nin ardı sıra belirip yamaçların zirvelerini ışıta kadar, günün ilk gözetlemesinin yüklemiş olduğu sorumlulukla başladılar gözetlemeye. Gerillada ilk keşif oldukça önemlidir. Daha bir dikkat, daha bir yoğunlaşma gerekir. Yaşamın her anında olduğu gibi diyalektiğin yasaları işler gözetleme anında da. Düşman da sabahın ilk saatlerinde daha gizli hareket etmeye çalışır. Gerillaya dair iz peşinde dolanır. Gerilla da kamuflesini buna uygun yapmak zorundadır. Çünkü gözetlerken, gözetlenme durumu da vardır. Haydar ve Kinem de buna uygun davranmamanın ne gibi sonuçlar doğuracağını hesaplayarak meşe ağaçlarını kendilerine siper ederek gözetleme yapıyorlardı.

Uzunca bir süre dürbünle izlediler Ali Boğazı'nı, bir uçtan bir uca dolaşan sırtları, Tagar suyuna yoldaşça kıvrılan patikaları vadi içerisinde kendine yer edinmiş küçük ama stratejik tepeleri. Haydar bir yandan çevreye pür dikkat kesilip gözetleme yaparken ara ara Kinem'e de gözetleme sırasında dikkat etmesi ve öğrenmesi

gerekenleri anlatıyordu. Son bir kez daha göz gezdirip görebildiği herhangi bir olumsuzluk olmadığına dair kaniya vardıktan sonra tam dürbününü indirmek üzereyken bir hareketlilik fark etmişti Kurt Tepesi'ndeki kayalıklarda. Biraz yoğunlaşınca kayanın üzerindeki karartı daha bir belirginleşti. Karşısında heybetli duruşuyla vadiyi ve çevresini izleyen bir teke gördü. Hemen Kinem'e de yerini gösterip görmesini sağladı. Gördükleri beyaz bir tekeydi.

“Boynuzlarına bakılırsa 8-9 yaşlarında” dedi Haydar. Kinem daha önce de dağ keçisi görmüştü ama beyaz bir tekeyi ilk defa görüyordu. Haydar bir süre izlemeye koyuldu hareketlerini... Aslında hareket de denmez ya, çıkmış olduğu kayanın üstünde gövdesi sabit başıymısa bir o yana bir bu yana çeviriyordu. Dürbünü biraz yana kaydırduğunda tekenin yalnız olmadığını fark etti, Kinem'e de diğerlerini gösterdi.

“Diğerleri otlarken niye o kayanın üzerinde duruyor?” diye sordu Haydar'a Kinem.

“Dağ geyiklerinin de düşmanları var. Eğer dikkatli olmazlarsa av olmaktan kurtulamazlar. Bu nedenle kendi güvenliklerini alıyolar. Anlayacağının o teke sürüsü herhangi bir saldırıya maruz kalmasın diye nöbet tutuyor” dedi Haydar.

Şaşırmişti buna Kinem. Hayvanlarında saldırı ve savunma güdülerinin olduğunu biliyordu ama bunu somutta görmek ilgisini artırmıştı. Dürbünü nöbet tutan tekeden ayırmak istemiyordu. Tekenin o an her hareketinin kendisine öğretecek bir şeyleri olduğunu düşünüyordu ki;

“Biliyor musun? Gördüğün tekeler, bir gerilla için iyi bir öğretmen olabilir. Bizler yaşamın her ayrıntısından öğrenmek zorundayız. Örneğin; bir tekeden dahi neden nöbet tutup, duyarlı olmak zorunda olduğumuzu öğrenebiliriz. Onların da düşmanı var ve hayatta kalabilmek, saldırıları püskürtebilmek için pür dikkat olmalıdır. Savaşımızın herhangi bir ayrıntısına dair hayvanlar aleminden dahi öğrenmesini bilmeliyiz. Örneğin; bir av aynı zamanda

bir pusu, bir sızma, saldırı ve savunmaya dair birçok ayrıntıyı içinde barındırır. Dağ geyikleri oldukça duyarlı hayvanlardır. Aynı anda birçok noktaya yoğunlaşabiliyorlar. Oldukça keskin gözleri, radar gibi de kulakları var. Tüm bunlar bizim de kazanmamız gereken özellikler. Aynı zamanda oldukça da atıklar” diyerek düşüncelerini somutlaştırmıştı Haydar, Kinem’in. Sonra devam etti.

“Az yukarı çıkalım Amutka’ya da bakalım, herhangi bir hareketlilik var mı?”

Keşif yerinin yirmi metre yukarısına çıktıklarında karakolu izleyebilecekleri yere oturdular. Tekrar dürbünü çıkarıp karakola baktılar. Bir taraftan karakola bakıyor, diğer taraftan da karakola dair bildiklerini aktarıyordu Haydar.

“Dersim’in en eski karakollarındandır Amutka. Otuz sekiz isyanını bastırmak için en aktif çalışan karakoldur. Küçük gibi görüldüğüne bakma, düşmanın hem teknik hem de konumlanma bakımından oldukça önemseydiği yerlerdendir. Çevresindeki tüm köyler boşaltılmasına rağmen sadece karakol yerinde kalmış. Aliboğazi’nin girişine kurulup, vadinin giriş-çıkışını denetliyor. Tarih boyunca nice katliamlara imza atmış, işkenceler mekanı olmuş, kan kusturmuş yoksul halka. Birçok pusuda katili olmuş gerillanın. Anlayacağın sistemin bu parçasından soracak hesabımız var yoldaş. Ne kadar güçlü görünürse görünsün Mao yoldaşın deyimiyle, kağıttan kaplandır burası. 38’de direnişçilerin mavzerlerine, sonrasında da gerillanın kızıl mermerlerine hedef olmaktan kurtulamamıştır defalarca” diye anlattı. Tarihi bilgilerin yanısıra konumlanma, askeri gücü, niteliği ve tekniğine dair de var olan bilgilerini paylaştı Kinem’le.

Güneş ışıltılı yüzünü göstermeye başlamıştı. Tepenin çevresinde herhangi bir hareketlilik görünmüyordu. Bir sonraki nöbetçiye yaptıkları aktarımın ardından noktaya doğru yola koyulduklarında Kinem, gerek nöbete gerekse de diğer konulara ilişkin yeni bilgiler ve deneyim kazanmış olmanın heyecanıyla silahını omuzuna atıp Haydar’ın peşisıra yürüdü.

Noktaya vardıklarında yoldaşları kahvaltıya başlamak üzereydi. Haydar ve Kinem ilk iş olarak komutan yoldaşa keşfe dair tecmillerini verip onlar da kahvaltıya katıldılar.

Baharın son günleri yaşanıyordu. Kar sadece Yılan Dağı'nın zirvelerinde kalmış, onun dışında vadinin her yanı yeşile bürünmüş; arada nergisler, kardelenler, laleleri envai çeşit çiçekler tek düze görüntüyü parçalamış, ayrı bir güzellik katmıştı. Ekmeğini ve tuzusu alıp vadiyi dolaşanlar yeşil dağ sarımsağını öğün yapıp yorgunluklarını atarlardı molalarda. "Sakallı çeşmenin" gözelelerinden akan suyla susuzluklarını giderirler, vadinin romanlara konu olan güzelliği içerisinde.

Munzur ve Hüseyin birgün önce gittikleri kuzey yamacından getirdikleri ışınları tezgâhındaki malları satmaya çalışan pazarcılar gibi "*geldi, Kürdistan'ın muzu geldi*" diyerek yoldaşlarına dağıtıyordu. Nisan ayıyla beraber Ali Boğazı'nın belli yerleri ışın tarlalarını andıran güzellikte olur; gerilla da doğanın bu nimetinden yararlanmayı ihmal etmezdi. Ama içlerinde birisi vardı ki ışınlar daha topraktan yeni filizlenmiş bir halde gökyüzüne kendisini gösterdiğinde elindeki taşlardan çit yapıp olgunlaştığında koparacağı ışınları işaretliyordu ki ışına olan ilgisi tüm gerillaların dilindeydi Hüseyin'in. İşte yine kucak dolusu ışınla dönmüştü yoldaşlarının yanına.

Gün bahar aylarının rutin işleriyle başlamış, göreve gidenler gelmiş, komutanlık da yeni görevlendirmeler için toplantıya oturmuştu. Artık vadideki son işlerin tamamlanması gerekiyordu ki gruplar faaliyet alanlarına gidecek olmanın hazırlıklarına da başlayacaklardı. Alanda bulunan tüm gerillalar bir yandan uzun bir süreden sonra faaliyete çıkacak olmanın heyecanını, diğer yandan ayrılacak olmanın da hüznünü yaşıyorlardı.

Komüncü yoldaş mutfak görevlisini belirleyip, noktada kalacak sayı ve günün menüsüne dair bilgilendirmişti. Mutfak görevlisi Rıza'ydı. Mutfağın örgütlendiğini gören Dilek, "*yoldaş bugün ne*

yiyeceğiz?” diye sorduğunda “*lotak*” cevabını veren, iaşecinin muzip gülüşünden bir şeyler olduğunu anlamıştı.

“*Lotak, ama içerisinde ne var?*” diye sordu Dilek’e Rıza. Tam cevap vermeye hazırlanıyordu ki Dilek, Rıza sözünü devam ettirdi: “*Tabii ki gulikli.*”

Gulik vadinin en çok yetişen otlarından biridir. Kış kampının hemen ardından gerillalar büyük bir istekle çeşitli otlardan yemek yapıp “mercimek, fasulye” gibi ağır yemekleri rafa kaldırırlardı. Bu hem bir tasarruf hem de “mideleri” rahatlatmaya yarıyordu. Ancak bir süre sonra gulik, öğünlerin “zorunlu vazgeçilmezi olunca gerillalar bu otu çeşitli biçimlerde değerlendirmeye çalışsalar da bir süre sonra sıkıcılığı her yoldaşın yüz ifadesine yansırırdı. Bunu bilen iaşeci de yaptığı açıklamalarla yoldaşlarının bu yüz ifadesini ortaya çıkarırdı.

Bu arada komutanlık da görevlendirmeleri yapmış ve açıklama yapmak için grubu toplamıştı. Komutan yoldaş, görevlendirmeleri tam açıklamaya başladığı sırada nöbette olan Mehmet’in “*helikopter sesi var*” çağrısıyla yarıda kaldı sözleri.

“*Ses nereden geliyor?*” diye sordu Mehmet’e.

Mehmet, “*Amutka tarafından geliyor, ama net değil*” demişti ki helikopter sesi yaklaşmaya başladı.

Ali Boğazı’nın her iki yanında karakol olduğu için genelde rutin bir helikopter trafiği yaşanır. Bunun getirmiş olduğu deneyimle, çalışan helikopterin vadiye mi yoksa rutin bir şekilde karakollara mı geldiğini tahmin etmekte zorlanmazdı gerillalar. Yine bunun üzerine yorumlar yapılıyordu. Ses az daha yaklaştığında iki helikopter olduğunu fark ettiler. Gelenler kobra helikopterin sesiydi. Büyük bir ihtimalle vadiye girecekti. Komutan yoldaş hemen görevlendirme yapıp önceden hazırlanmış olan mevzilere konumlandırdı bazı gerillaları. Kalanlarsa nokta yakınında bulunan mevzilere girecek ve bekleyeceklerdi.

Ancak uzun zamandır herkesin ortak düşüdü vadiye ilk gire-

cek helikoptere kızıl mermilerle ateş etmek. Bu nedenle sessiz bir dirençle karşılaştı grup komutanı çünkü kimse noktada kalmak istemiyordu. Özellikle yeni yoldaşların coşkusu ve heyecanı daha bir belirgindi. Normal koşullarda komutanın talimatı kayıtsız şartsız uygulanmak zorundadır. Komutan yoldaş bu yaşanan direncin nedenini bildiği için o da talimatını değiştirme kararı aldı. Saniyeler denen zaman zarfında yeniden bir konumlanmaya gidip yeni savaşıları da mevzilerdeki saldırı grubuna dâhil etti. Yoldaşların bu duruşu hoşuna gitmişti komutan yoldaşın. Geleceğin dinamliğini bağrında taşıyordu genç yoldaşlar. Sancılı süreçlerin gelişimi içerisinde yoğruluyorlardı ve yürekleri partiyle, halkla ve yoldaşça samimiyetle atıyordu.

İki grup halinde mevziletiler. Helikopter tepelerin ardından görüldüğünde mevzilerdeki gerillaların heyecanı doruklarındaydı. Vadiye arka arkaya giren kobralar birbirlerini koruyor olmanın güveniyle olsa gerek, vadinin üzerinde yüksekçe bir mesafeden önce birkaç keşif turu attılar.

Helikopter yükseklerde dolaşırken Mehmet geçen sonbaharda vadiye yapılan operasyon sırasında dolaşan kobra helikopterleri hatırladı ve yoldaşlarıyla paylaştı.

“Operasyon sırasında dolaşan helikopterleri hatırlıyor musunuz? Gelip vadide dolaştıktan sonra son turunu telefon tepesinin üzerinde atmıştı. Askerlerin psikolojik olarak rahatlamalarını sağlamaya çalışıyordu büyük ihtimalle. Bu sineklerden kobra helikopterleri uzaktan bakıldığında görüntüsü sineğe benzediği için böyle de tanımlanıyordu) bir tane düşürsek bütün karizması yerle bir olur. Gerçi hevaler daha önce güneyde düşürmüşler ama bir tane de Dersim’öde düşürsek çok güzel olur” dedi.

Bu arada helikopterler de vadiye doğru alçalmaya başlamıştı ki ilk roketini şelale üçgenine gönderdi. Bir anda toz bulutları yükseldi şelale tarafından. Gerillalar yabancıyı değildi kobra saldırılarına. En yeni gerillalar Kinem ve Dilek de geçen sonbaharda

yapılan operasyonda duymuşlardı kobranın roket ve mermi seslerini. Artık onlar da tüm kinlerini kusmaya başlamışlardı. Arka arkaya hareket ediyorlardı ancak birisi sadece silahlarını çalıştırıyordu. Diğeri ise hem savunma hem de koordine görevi görüyordu. Ancak birbirlerinden çok da uzaklaşmıyorlardı. Vadide barut kokuları yayılıyordu. Doçka mermilerinin vurduğu yerlerden çıkan toz dumanı barut kokusuna karışıp yayılıyordu yükseklere doğru. Derken bir roket sesi daha. Sayıyordu gerillalar atılan roketleri. Ve bekliyorlardı heyecanla az daha alçalmalarını. Yaklaşık 15 dakikadır işgal ediyorlardı vadinin yerle gök arasındaki parçasını. Kimbilir kaç kez yaralamışlardı vadinin bağırnı bombalarla. Sadece helikopterler değil uçaklarla da bombalamışlardı. Yıllar önceki Çırçırık köyü diye bilinen şelale köyünde hala bir kazan bombasının açmış olduğu çukur duruyordu. Tüm bunlar zorla boşaltılmış köylerin burukluğuyla ayrı bir kin yaratıyordu gerillada.

Diğer mevzideki yoldaşlarını düşündüler her iki mevzidekiler. Helikopter bir sağa bir sola giderken her seferinde bir çift göz bakıyordu her kleşin gez ve arpacığundan... Ve işte helikopter artık alçalmaya başlamıştı. Kırmızı tepenin üzerinden alçalıp şelale yönüne doğru gittiğinde sesi daha bir boğuk yankılanıyordu vadinin içinde. Yine yoğun bir şekilde dövüyordu vadinin patikalarını. Bu kez farklı bir ses daha almışlardı. Anlamaya çalıştı Partizanlar gelen sesi. Komutan yoldaş “*Biksi*” dediğinde herkesin ortak düşüncesini açıklamıştı aslında.

“Hevaller başladı saldırıya. Sıra bizde. Artık menzile girdi sinekler. Geldiklerine pişman edeceğiz onları. Öyle Ali Boğazı'nı sahipsiz sanmasınlar, köyleri boşalttılar ama bizler buradayız. Sıkacağımız her kurşunda halkımızın, şehit yoldaşlarımızın emeği var” dedi Mehmet. Çok heyecanlıydı. Pek yeni sayılmazdı gerillada. Ama ilk defa bir eyleme katılıyordu. Her işi elinden geldiğince özenle yapardı. Öyle “*ben bu işi yaptım*” diye bağıranlardan değildi. Tam bir sıra neferi özelliğindeydi. Mehmet 2 Şubat'ta şehit

düşen beş kadın yoldaşından Emel'in silahını taşıyordu. Bu silahla eyleme katılacak olmak onu daha bir hesap sorma isteğiyle donatıyordu. Nihayet komutanın hazırlanmış talimatıyla gözler bir kez daha arpacığı hedefledi. Bu arada hevaler helikopterleri taramaya devam ediyordu.

Artık vadide iki gücün de karşılıklı silahları çalışıyordu. Az sonra gerilla cephesine yenileri eklenecekti, TİKKO'cuların da namlularından çıkacak olan mermilerle.

Hüseyin bir önceki yaz faaliyetinde köylü bir kadınla yaptıkları sohbeti anlattı. Köye uzun zaman sonra ilk defa TİKKO gerillaları geliyordu. Köy Partizancı bir köydü. Bir eve girdiler. Köye dair genel bir bilgileri vardı ama onlar da köylüleri tanımaya çalışıyorlardı. Gittikleri gibi koyu bir sohbe dalmışlardı. Hiçbiri yabancılık yaşamıyorlardı. Tanışma faslı kısa olmuş ve gündeme dair tartışmalar yaşanıyorlardı. Evde genç bir kadın vardı. Sohbetin bir yerinde ellerindeki silahın ne kadar menzili olduğunu sordu. Aldığı yanıtın ardından, *“bu silahlar helikoptere karşı etkili mi?”* diye yeni bir sorularla devam etti. Genel olarak hem helikopterlere, hem de silahlara dair köylüyle bir sohbe girmişlerdi. Helikoptere karşı çeşitli eylemleri, düşürülen helikopterleri anlattılar.

Helikopter hevalerin yaptığı saldırıyla bir an afallamış, yükselmeye çalışıyordu. Pilotlarını görebilecek mesafedeydiler. Hızlanmıştı helikopterler. Tetiğe ilk basan, grubun komutanı oldu. Sonra sırayla hedefine giren her gerilla seriye alınmış kleşleriyle taradı kobraları. Adeta susmuştu kobralar, az önce azgınca saldırı canavarı andırırken şimdi saldırıların hedefi olmaktan kurtulmaya çalışıyordu. Vadi adeta gerillaların, kleş ve bixileriyle yankılanıyordu.

Çocukluğundan beri okuduğu okulun çatısını sıyırırçasına halıvalanan her helikopter bir korku yaratırdı Kinem'in bilincinde. Okul günlerinde kimi zaman topluca yaptıkları *“zorunlu ziyaretlerde”* öğrenirlerdi bu canavarların marifetlerini ve tam da düş-

manın istediği gibi bir korku ve güvensizlik belirirdi minik yüreklerinde. Şimdi o günleri hatırladıkça aslında korkularının ne kadar da yersiz olduğunu farketti. “*Çıkınca herkese anlatmalıyız korku dolu kaçışlarını*” diye geçirdi içinden. O da elini tetikten hiç çekmek istemiyordu. Ta ki nasıl bittiğini anlamadığı şarjrden artık mermi çıkmayana kadar. O da ilk defa bir eylemde yer alıyordu ve ezilen, korkutulan, baskıya uğrayan kadınlar için basıyordu te-tiğe. 2 Şubat Őehitlerini anımsadı. Onlarla birlikte bu eylemi dşledi. Ve eylemde yaşattı onları.

Helikopterler artık iyice yükselmişti. Slogan sesleriyle mermi sesleri i içe girmiş, kovalıyordu kaçan helikopteri peşi sıra. Helikopter aldığı darbeye rağmen uzaklaşabilmişti saldırının çemberinden. Bir taraftan yükseldikçe yükseliyor, diğer taraftan ise yönünü Hozat’a doğru çevirmiş ve kaçıyordu. Cihazdan helikopter kanalı seri bir şekilde vuruyordu. Muhtemelen merkezle bağlantı kurup duruma dair bilgi veriyordu.

Helikopter gittikten sonra tekrar geri gelme ihtimaline karşi bir süre daha beklediler mevzilerde. Daha sonra komutan yoldaşın “*gidiyoruz*” çağrısıyla noktaya doğru hareket ettiler.

2 Şubat

“*Herkes işini yapsın*” dedi gerilla birliğinin komiseri ve toplantıyı bitirdi. Bitirmeden önceki son sözleri yüzü kadar net, gözleri kadar berraktı. Toplantı bitiminde mangalarına çekilen tüm gerillalar iki gündür süren ve bu akşam son bulan eleştiri-özeleştiri toplantısının muhasebesini yapmaya başladılar. Ve hepsi de “*herkes işini yapsın*” sözüne odaklanmışlardı. Aslında mesele bu kadar basit ama bir o kadar da karmaşıktı gerillalar cephesinde. Gerillalar yoğunlaşma içindeyken sözün sahibi de manganın girişindeki tüneli, gökyüzünün ferahlığına kavuşmanın sabırsızlığıyla hızlı bir şekilde geçti. Tünelin sonundaki zifiri karanlığın karşısında dimdik durarak yüzüne dokunan kar tanelerinin ritminde iki gündür süren toplantının gerillalar üzerindeki etkisini düşünüyordu.

Gece bir kaplumbağa misali ilerliye ilerliye yol alıyordu. Akşam yağın yoğun karın ardından gece gökyüzü sakinleri birer birer lambalarını yaktılar ve aydınlatmaya başladılar yeryüzü sakinlerini. Akşamla birlikte başlayan sessizlik gece de sürdürülüyordu tabiat ananın çocukları tarafından. Bu sessizliği ilk bozan ilk uyanan çocuk oldu. Uzun boylu yeşil gözlü dalgalı saçları olan Tağar’dı ilk bozan sessizliği. Uyanır uyanmaz bir bebek misali ağlamaya başladı olgunluğunu unutarak. Diğerlerinin uyanmasıyla tabiat ananın da uyanması bir oldu. Karanlıklar içinde bir süredir tabiat anayı ve çocuklarını izleyen dış nöbetçinin dünyanın hiçbir yerinde bulamayacağı bu seyri, nöbeti devralmaya gelen yoldaşı bozdu. Tabiatın ve çocuklarının sesine birbirine nöbet aktaran gerillaların sesi de eklendi.

Tabiatın çocukları koşuştururken

Bir gerilla nöbeti diğerine

Gece gündüze

Dört beşe devrediyordu yerini

Bir hezenin çatlama sesi duyuldu. Tavan aralarında dolaşanlar da sese kulak kestiler. Toprak ürperti, ürpertinin vermiş olduğu sıcaklıkla üzerindeki üşüyen kar erimeye başladı. Süzülen karın üstünde duran güvercin, ayağının altında bir şeylerin kaydığını hissederek ne olduğunu anlamaya çalıştığı sırada hezenin çıtırtısı müthiş bir böğürtüye dönüştü. Güvercin doğal bir refleksle gökyüzüne doğru kanat çırpmaya başladı. Güvercinin kanat çırpışındaki acıya uyanan gerillalar nöbetçi yoldaşın “kadın yoldaşlar” diyerek koştuğunu fark etti. Ne olduğunu anlamayanlar, etrafa bakındılar ve istem dışı onlar da koşturulara başladı. Aynı yöne, aynı olaya ve aynı acıyı paylaşmak için karşılıklı koşmanın ne olacağını düşünmeden.

Gerillanın üç saniyesini alan bu koşu sırasında milyonlarca düşünce geçti akıllardan. Düşünce dünyasında ilk sıyrılan, ilk kurtulan oldu. Karşılaştığı manzara karşısında yere yığılıp kalmak varken “*kazma küreği getirin*” diye bağırdı. Ve o anda kazma yürek ellerinin arasındaydı. Artık görev enkazı kaldırmaktaki büyük bir hassasiyetle yönetirken üşüyen eller kazma ve küreği enkazın altından gelebilecek en ufak bir sese odaklanmışlardı. Bu odaklanma o kadar güçlüydü ki “*yoldaşlar değişelim*” sesini bile duymuyordu çalışanlar. Beyinler en kısa süre içinde en hızlı biçimde enkazın altında kalanları çıkarmaya kilitlenmişti. Yoldaşlarına yaklaştıkları düşüncesiyle kazma küreği bir kenara bırakıp elleriyle eşelediler beyaz örtüyü. Eller toprakla buluştuktan sonra bir sıcaklık hissettiler ve bu sıcaklığın enkaz altındakilerden birine ait olduğunu hesaplayarak daha bir hassaslaştılar. Umutları, düşledikleri canlı bedenlere ulaşmaktı ve bunun için ödemekten kaçınacakları hiçbir bedel yoktu.

Çok hızlı çalışan eller büyük bir hassasiyetle eşerken toprağı bir anda durdu. Durmanın anında gözlerin gördüğü yüzün dün konuşan netlikte olduğunu fark ettiler. Akşam aldıkları talimata uyarçasına devam ettiler. Eller hareketsiz vücudu hissederken, gözler, gördüğü sahne karşısında hiçbir şey yapamamanın utancıyla kaçan güvercinin peşi sıra bakıverdi. “Senin bir kabahatin yok” der gibisinden ürkek güvercinlere derdini anlatamayan gözler hareketsiz bedenini üzerindeki

toprağı temizlemekte olan ellere döndü ve bedeninin sahibini düşündü. Bu kadar canlı ve küçük vücuda rağmen o kadar yoğun güçlü düşünen, emek harcayan yoldaşlarını düşündü. O ise en güçsüz anında yoldaşlarına güç katandı.

Eller eşelemeye, eşeledikçe hızlanmaya devam ediyordu. Ellerin ilk bulduğu beden hareketsizdi ama yine de güç olmuştu nasırlı elleri. Bir el çıkardılar çamurun içinde ama pürupaktı çamura rağmen. Toprağı eşeleyeni gerillalar müthiş bir güç ve hınçla dolduruyorlardı vücutlarını ve bu duygular dışı öyle bir yansıyorlardı ki tabiatın patlamaya hazır bir volkan olan çocuğuna benziyordu. Onlar da anlamıştı, göçük altında kalanların bir an önce çıkarılmaları gerektiğini. İlk çıkarılan yoldaş ne kadar hareketsiz olsa da diğerlerine karşı umutlarını yitirmek istemiyorlardı. Elleri ellerde, gözleri göçükte, kulakları sessiz olan nefeslerdeki çılgınlıklarda takılı kaldı.

Arada bir değişiyordu eller. Biri 12 yıldır dağların toprağını eşeliyordu çeşitli şekillerde. Kurşun yarasını, tetik boşluğunu, toprağı ve emeği hissediyordu. Ve 10 yıldır birlikte faaliyet yürüttüğü Emel'i ve Dersim'in son beş yıllık faaliyetini birlikte paylaştıkları Eylem'i, Dilek'i, Özlem'i ve Sevda'yı hissettiler. İlk fark ettikleri Emel'di. Nabızına baktılar, yanıldıklarını sandılar. Bir daha, bir daha denediler, yanılmayı dileyerek umutlarını yitirmediler. Bu beden de yetmemişti. Umut fidanı, ikinci hareketsiz beden kökü bilinç toprağında yeni fidanlar olmaya doğru karışmıştı toprağa. Zaman sanki kaplumbağa sırtında yol alıyordu. Işık kadar hızlı ve bir yanardağ gibi güçlü olmak istiyorlardı. Göçük altında üç can vardı, amaçları onlara ulaşmaktı. Bunu bilerek çalıştılar. Ayaz soğuğuna rağmen, soğuğu hissetmeden akan terin sıcaklığıyla çalışmaya devam ettiler.

Zaman geçmek

Eller durmak

Ten gitmek

Şafak gelmek

Yıldız sönmek

Güneş doğmak

Toprak bitmek

Umut tükenmek

Bilmiyordu.

2 Şubat sabahında

Ve her değişen, balıkçının ağı çekmesi gibi çalışıyordu. Yerini yoldaşlarından birine bırakan gerilla eğitim mangasına doğru yürümeye başladı. Mangaya girdiğinde iki hareketsiz bedeni sarmakta olan yoldaşlarını gördü. Cansız ama canlanan, göz bebeklerindeki ışık solmayan, yüzlerindeki tebessüm silinmeyen yoldaşlarına baktı. İçinden “*Eylem yoldaş, Emel yoldaş*” diyebilirdi sadece. Gözleri doldu ama dik durmaya çalıştı karşılarında. Tıpkı onlar gibi.

İlk geldiği günü hatırladı biri. Şimdi daha iyi anlıyordu Eylem yoldaşın var olanı nasıl değiştirme iddiasında olduğunu. Kötüden iyiye yürüyüşü ve anlamlandırmaya çalıştığı yoldaşlığı. Ağır yükü omuzlayıp nasıl kavgaya sarılmaya çalıştığını anımsadı. Ezilen, hor görülen, küçümsenen kadını ayakları üzerine nasıl doğruduğunu hatırladı.

“*Eylem yoldaş*” diyebilirdi bir kez daha, daha fazlası değil.

“*Dikkat edin*” sesleri düşünce denizinden kopardı gerillayı.

“*Ne olur bu sefer gülen gözleriyle gelsin ve baksın bize gelen. Gitemesin, konuşsun ve görsün yüzümüzü, görelim gülen yüzünü. Sevincimizi anlatalım ona. Duyalım sesini, nefesi değiştirsin havamızı.*”

Olmadı. Yine aynı tabloydu nabzını ölçtüklerinde öncekilerle. Ama yine de inanmak istemiyorlardı hiçbirine.

Duygu dile döküldü, konuşmaya başladı.

“*Geldi dağların Dilek’i*

Gerillanın Dilek’i

Telli duvaklı

Yüzündeki umut ile

Umut oldu

Canlı bekleyen

Canlı dileyen

Yoldaşlarına

Hoş geldin Dilek’imiz

Umudun, umudumuzla

Çaban, çabamızla

Atmasa da kalbin

Yaşıyor düşüncelerin

*Bak, yaşıyor işte kavgan
Sadece bugün rojbaşa geç kalktın.”*

Dilek’i götürdüler mangaya. Komutanı ve önderinin yanına yattırdılar usulca. Mutfakta yine dumanlı hava hiçbir tıkırtı, hiçbir gü-rültü yoktu tabiatın yakarışından başka. Bir cenazeye yakılan ağıt değil, çığılktı, isyandı, haykırıştı yaşananlara. Bir bir çıkarken bedenler göçük altından, engelleyemediği kazanın sorumlusu durumunda hissediyordu kendini. Bak bir daha geçiyordu yaşamındaki canlı ritmi unutturmamacasına. Sevda’ydı bu kez adı. Hasta diziyile nice yükler kaldırmıştı. Neylerdi ki ölümün yükü.

Son kalana da ulaşıldı toprak altında. Yılların gezginliğiyle adımladığı dağlarda solumuştu yaşamın havasını. Kopmaz bağlarla sarıldığı toprak ana, yeni bir mekan olmuştu ona. Bir hareket doluşuyordu cansız bedeninde. Toprak hayat veriyordu ona. Yavaş yavaş çıkardılar ve taşıdılar ölümü ortak paylaştıklarının yanına. Yılların ayrılığına *Özlem* duyarak geldiği dağlarda son sözünü devretti yoldaşlarına.

Saat 8.

8’i 1 geçiyor

2 geçiyor

3 geçiyor...

8, 9, 10 geçiyor

Zaman, saymayı yeni öğrenmiş bir çocuk misali ağır aksak gidiyordu. Saniyeler bir bir devrediyordu sonrakine. Zaman emeklemeyi öğrenmeden yürümeye çalışan çocuk misali bugün. Zamana inat enkaz temizleniyor. Ne konuşan, ne susan, ne dinleyen, ne konuşan. Herkes iş yapıyor, “işini yapıyor”. 2-3 gerilla enkaz altındaki eşyaları çıkarıyordu. 8 metrekare bir manga. Manga duvarında kendinden öncekilerinin kanıyla boyanmış orak-çekiç-yıldızlı bayrak. Önünde ölüme isyan eden yaşamlarıyla beş karanfil. Önlerinde sıraya dizilmiş devredilen bayrağı taşıyanlar. Sıkılı yumruklar, edilen kavganın andları ve omuzlara alınmayı bekleyen beş yürek.

Mezar yerleri hazırlanmış ve kapanmayı bekliyordu. Kar eriyene kadar sırayla hazırlanan beyaz örtünün altına kondu bir kez daha hepsi.

Çalışanlar devam ediyordu. Onlara ait olan izleri çıkarmaya toprak altından. Giden beş yürekti, gerçek olan yaşananın kendisiydi. Beş kadın onları yeniden can suyuna kavuşturan kavganın önünde. Son kez selam durdular, sonsuza dek birlikte yürüyeceklerini haykırarak kalanlar. Hiçbir şeyin acısını bu kadar ağır yaşadığını düşünmüyordu hiçbiri.

Eller üzerinde tükenmeyen bir enerjiyle yansıtılan düşüncelerin yazılı olduğu defteri çıkarıyordu. Çamurun içinden çıkaran eller dikkatle eğilip inceledi defteri. İçinde özenle tutulmuş notlar ve yanında bir kitap defter. Adı “Ne Yapmalı”ydı. Şimdi bu soruya verilecek en büyük yanıt kitabın içinde yazılıydı. Mücadeleye devam etmekte görevleri.

Eller durmak bilmiyordu bugün. Üretimde bulunan eller her anı, yaşamı daha emekle yoğurarak yaratanlar. Durmadı, duramazdı bu acı günde. Ellerine acımadı gerillalar, hiçbir zaman da acımayacaklardı. Ardından gittiklerini düşündüler. Gidenler ellerinden geleni yapmışlardı ve devretmişlerdi bayrağı onlara.

Eşyaları çıkarmaya devam ediyorlardı. Çıkarılanlar kalanlara bir miras olarak verildi. Yeniden ve onlar adına da kullanılmak üzere. Toprak altında silahlarına ulaşılmıştı. Küçük ve incecik ellerle ama büyük düşüncelerle yönlendirilmiş silahlar. Yeni muharebelere girmek üzere silindi özenle.

Güneş doğalı iki saat olmuştu ve zaman ilerliyordu. Enkazı gören güneş ona katılmak üzere yola çıkanları karşılıyordu ve enkazda görünen yüzü her durumda Tokat’tan, Dersim’den, Mardin’den, Erzin-can’dan, Sivas’tan, Yozgat’tan ve daha birçok yerden dik duran ama ağlamaklı olan gözlere sesleniyordu güneş.

*Ağlamanızı istemediler
Ağıt yakıp yas tutmanızı
Onlar kendileri seçtiler
Ve tereddüt etmediler*

Enkazdan bütün eşyalar çıkarılmış. Yoldaşlarsa bahara kadar kar altındaydı. Sessizliğin boğuculuğu kaplamıştı anı. Gözler birbirinden kaçak, konuşanlar, kelimeleri seçmekte zorlananlar, anlatılanlar yüzlerinden okunuyor. Sığımlı olacak tek yer halk, parti, yoldaşlar, bugün sonsuz olanlar. Arayıştı olan gözler temizlenmekte olan şarjörü gördü ve o şarjör, kavgada yaşatılacak olan yoldaşlara götürdü onları özlemle.

Haykırışlar

Savaş diye

Ve onlar seni en çok sevenler

Onlar yaşamı en çok sevenler

Yaşam için ölenler

Onlar ölümün

Kuraklığın

Karamsarlığın

Toprağa bulaştığı yerde

Umudun fidanını kanlarıyla yeşertenler.

Onlar savaşın yüzün masum çocukları

Zaman geçiyordu. Geçmesi gereken an yavaşlıyordu inadına olsa gerek. Yas tutmaya zaman yoktu. Kavgaya beklemiyordu. Sorulacak hesap sabırsızdı. Gidenlerin yarattığı boşluklar onlar adına da dolacaktı. Yürüyüş aksamayacak, ileriye doğru adımlar hızlanacaktı ve hızlanmalıydı. Çünkü gidenlerin son talimatıydı. “Herkes işini yapacak”tı. Ve bu iş devrimin görevleriyle yüklüydü. Mevziler yeniden dolmayı bekliyordu. Daha güçlü vurmak, daha güçlü anmak için.

Beşler kar altında değildi

Pratiğin içinde

Savaşın ortasındaydılar

Durmuş yürekleri

Yaşama dönüyordu kavgada

Pratiğin her anında

Yapılmaya çalışılanlar

Ve yapılmak zorunda olanlarla

Halkla, partiyle ve yoldaşlarıyla

O kıvılcım bir kere çakılmıştı ya;
artık onlara düşen görev,
o kıvılcımı büyütmek,
yangınlara çevirmek,
yangınların ortasından yeniyi,
güzeli yaratmaktı.
Bunun için
“herkes işini yapacak”tı.

